

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 64 · 7. april
Sesjonen 2020–2021

Møte onsdag den 7. april 2021 kl. 10

President: Tone Wilhelmsen Trøen

Dagsorden (nr. 64):

1. Muntlig spørretime
2. Redegjørelse av statsministeren om pandemien – strategi for gjenåpning av samfunnet (Det vil bli foreslått debatt umiddelbart etter redegjørelsen.)
3. Referat

Presidenten: Presidenten vil av smittevern hensyn foreslå at publikumsgalleriet holdes stengt også under dagens møte. – Det anses vedtatt.

Representantene Bjørnar Moxnes, Petter Eide og Morten Stordalen, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

De innkalte vararepresentantene for henholdsvis Nordland og Oslo, Kari Anne Bøkestad Andreassen og Per Espen Stoknes, har tatt sete.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen overbrakte 26 glg. proposisjoner (se under Referat).

Presidenten: Representanten Kari Elisabeth Kaski vil fremsette to representantforslag.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [10:03:50]: På vegne av representantene Audun Lysbakken, Nicholas Wilkinson, Eirik Faret Sakariassen, Arne Nævre, Lars Haltbrekken og undertegnede vil jeg legge fram et representantforslag om å gjøre kampen mot ulikhet og skatteparadis til en hovedsatsing i norsk utenriks- og utviklingspolitikk.

På vegne av representantene Freddy André Øvstegård, Nicholas Wilkinson, Eirik Faret Sakariassen, Lars Haltbrekken, Torgeir Knag Fylkenes, Karin Andersen og undertegnede vil jeg i tillegg legge fram et representantforslag om rettferdig boligpolitikk.

Presidenten: Representanten Helge André Njåstad vil fremsette to representantforslag.

Helge André Njåstad (FrP) [10:04:40]: På vegne av representantene Sivert Bjørnstad, Morten Ørsal Johansen, Bengt Rune Strifeldt, Kjell-Børge Freiberg, Terje Halleland, Himanshu Gulati, Åshild Bruun-Gundersen, Roy Steffensen, Tor André Johnsen og meg selv har jeg gleden av å setja fram forslag om å styrkja norsk privat eigarskap ved å fjerna formuesskatten på næring.

Så har eg på vegne av representantane Hanne Dyveke Søttar, Kjell-Børge Freiberg, Morten Ørsal Johansen, Roy Steffensen, Sivert Bjørnstad og meg selv gleden av å setja fram forslag om ein «kritisk gjennom-

gang av vernebestemmelser for å forenkle byggeprosesser og styrke eiendomsretten».

Presidenten: Representanten Bård Hoksrud vil fremsette to representantforslag.

Bård Hoksrud (FrP) [10:05:32]: På vegne av representantene Tor André Johnsen, Åshild Bruun-Gundersen, Erlend Wiborg, Helge André Njåstad og meg selv har jeg gleden av å fremme forslag om å innføre 120 km fartsgrense på motorvei.

På vegne av representanten Sylvi Listhaug og meg selv har jeg også gleden av å fremme forslag om regionale odontologiske kompetansesenter.

Presidenten: Representanten Sivert Bjørnstad vil fremsette et representantforslag.

Sivert Bjørnstad (FrP) [10:06:10]: På vegne av representantene Bengt Rune Strifeldt, Himanshu Gulati, Erlend Wiborg og meg selv har jeg gleden av å fremme forslag om å muliggjøre opprettelse av enkeltpersonforetak for 16-åringer.

Presidenten: Representanten Morten Stordalen vil fremsette tre representantforslag.

Morten Stordalen (FrP) [10:06:40]: På vegne av representantene Sylvi Listhaug, Bård Hoksrud, Kari Kjønaas Kjos og meg selv vil jeg sette fram et forslag om å sikre verdige og tilrettelagte tannhelsetjenester til mennesker som har blitt utsatt for tortur, overgrep eller har odontofobi.

Videre vil jeg sette fram forslag på vegne av Bård Hoksrud, Hans Andreas Limi, Terje Halleland, Gisle Meininger Saudland, Bengt Rune Strifeldt, Tor André Johnsen og meg selv om å avvikle nullvekstmålet.

I tillegg vil jeg sette fram forslag på vegne av Bård Hoksrud, Hans Andreas Limi, Terje Halleland, Gisle Meininger Saudland, Tor André Johnsen, Bengt Rune Strifeldt, Sylvi Listhaug og meg selv om å legge til rette for salg av bensin- og dieslbiler også etter 2025.

Presidenten: Representanten Tor André Johnsen vil fremsette to representantforslag.

Tor André Johnsen (FrP) [10:07:38]: På vegne av representanten Bård Hoksrud og meg selv har jeg gleden av å fremme et forslag om å gjennomføre vedtaket om å oppheve krav om helseattest for eldre bilførere.

Jeg har også gleden av å fremme et representantforslag på vegne av Bård Hoksrud og meg selv om å avvikle prikkbelastningssystemet i veintrafikken.

Presidenten: Representanten Siv Mossleth vil fremsette et representantforslag.

Siv Mossleth (Sp) [10:08:20]: Det er en glede å fremme forslag fra representantene Marit Knutsdatter Strand, Bengt Fasteraune, Nils T. Bjørke og meg selv om å tillate at bestått førerkort klasse T og B skal gi rett til førerkortklasse BE.

Presidenten: Representanten Jon Engen-Helgheim vil fremsette to representantforslag.

Jon Engen-Helgheim (FrP) [10:08:58]: På vegne av representantene Christian Tybring-Gjedde og meg selv ønsker jeg å framsette et representantforslag om å sikre norsk råderett over egen innvandringspolitikk og si nei til EUs «New Pact on Migration and Asylum».

Og på vegne av representantene Christian Tybring-Gjedde, Sylvi Listhaug, Siv Jensen og meg selv ønsker jeg å framsette et representantforslag om å bruke Norges rolle i FNs sikkerhetsråd til å ta et norsk initiativ til å opprette en internasjonal straffedomstol for IS-terrorister.

Presidenten: Representanten Freddy André Øvstegård vil fremsette to representantforslag.

Freddy André Øvstegård (SV) [10:09:53]: Jeg vil sette fram et forslag på vegne av stortingsrepresentantene Mona Fagerås, Nicholas Wilkinson og meg selv om en langtidsplan for barn og unge.

Så vil jeg sette fram et forslag på vegne av representantene Eirik Faret Sakariassen, Kari Elisabeth Kaski, Nicholas Wilkinson og meg selv om å innføre en fravikelig samboerlov.

Presidenten: Representanten Lene Vågslid vil fremsette et representantforslag.

Lene Vågslid (A) [10:10:44]: Eg vil leggje fram eit forslag på vegner av representantane Martin Henriksen, Maria Aasen-Svensrud, Anette Trettebergstuen og meg sjølv om å avvikle lov om tomtefeste.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:11:05]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok onsdag 31. mars meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsrådene Torbjørn Røe Isaksen, Frank Bakke-Jensen og Sveinung Rotevatn vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte regjeringsmedlemmene er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Presidenten har til hensikt å avvikle den muntlige spørretimen innen kl. 11.30 og vil avpasse antall opp-

følgingspørsmål etter det. Videre ber presidenten om at representantene bidrar gjennom å respektere fastsatt taletid.

Vi starter med første hovedspørsmål, fra representanten Jette F. Christensen.

Jette F. Christensen (A) [10:11:55]: Mitt spørsmål går til forsvarsministeren.

Saken om Bergen Engines begynner å bli en lang historie. Den handler om usikkerhet – for ansatte, for selskap og for sikkerhetsarbeidet i regjeringen. Den forteller om svak sikkerhetskultur. Den forteller om mangelfull oppfølging av sikkerhetsvurderinger som eksplisitt advarer mot strategisk oppkjøp og investeringer som en trussel mot rikets sikkerhet. Det er en studie av dårlig håndtering, rotete bruk av sikkerhetsloven, svak koordinering mellom departement og et slags NM internt i regjeringen om å skyldte på embetsverket når ting går galt.

Summen av dette er at nå sitter vi igjen med en usikkerhet om sikkerhetsloven er riktig brukt andre steder også. Det gir et inntrykk av at det mangler sikkerhetskompetanse i departement og koordinering mellom dem. For mens Næringsdepartementet uttaler at dette er en sak departementet ikke skal blande seg opp i, gir Utenriksdepartementet garantier til selskapet i en milelang Facebook-tråd, ispedd smileys og blå hjerter, om at salget ikke vil bli stanset, samtidig med at justisministeren og forsvarsministeren nå i ettertid har sagt at sikkerhetsloven blir vurdert i samme tidsrom.

Hva er det som skjer da, egentlig? Er dette et eksempel på dårlig koordinering? Er det sikkerhetskompetansen som mangler? Eller fortalte de rett og slett sannheten, at salget ikke var vurdert stanset da, selv om justisministeren og forsvarsministeren har sagt det?

Det jeg prøver å finne ut av, er om det er løgn eller manglende rutiner for sikkerhet vi står overfor, eller begge deler.

Statsråd Frank Bakke-Jensen [10:13:42]: Nei, det er ingen som lyver. Dette er en komplisert sak, og det å bruke sikkerhetsloven til å stoppe et salg av en bedrift har mange implikasjoner.

Dette er en sak der jeg vil svare for det konstitusjonelle ansvaret jeg har. Jeg har lagt merke til at i mediene er vi beskyldt for å beskytte oss bak embetsverket. Det gjør vi ikke. Grunnen til at vi sendte informasjon til Stortinget da saken om kommunikasjon fra UD kom opp, var at vi har en informasjonsplikt. Det er også sann at vi bruker energi på å ivareta de ansatte i UD som har jobbet med denne saken.

For Forsvarets del har vi vært opptatt av å se på om Forsvarets behov, Sjøforsvarets behov, er tilstrekkelig til å stoppe salget, og på skriftlig spørsmål fra denne

representanten – og fra andre representanter – har jeg sagt at det er det ikke. Men vi fortsetter å jobbe med saken nå, som førte til at man etter en stund kunne konkludere med at det var grunnlag for å stoppe salget.

Dette er kompliserte saker som vi kan treffe på i mange sektorer, som også, som representanten riktig sier, vil implisere en risiko for at arbeidsplasser kan settes på spill. Derfor er det viktig at vi behandler saken fra alle sider. Det har også vært viktig for oss å synliggjøre at vi ser på alle aspektene ved saken, rett og slett fordi vi da viser at vi behandler den grundig, og at vi tar på alvor både sikkerhetssituasjonen for Norge og også den turbulensen vi får rundt norske arbeidsplasser ved denne typen eierskapsoverdragelse.

Jeg ser fram til at komiteen skal behandle den redegjørelsen vi har levert. Jeg mener at Stortinget nå får gode muligheter til å gå inn i saken, og så kommer vi tilbake til den da.

Jette F. Christensen (A) [10:15:47]: Det er en ullen tidslinje her, for å si det forsiktig. For hvis nødbremsen i sikkerhetsloven var så oppe til vurdering som statsråden har framholdt i ettertid, hvorfor svarte han noe annet til meg i skriftlig spørsmål levert 22. februar? Han skriver:

«Bergen Engines AS er ikke underlagt sikkerhetsloven etter lovens § 1-3 og således kommer ikke lovens § 10-1 om eierskapskontroll til anvendelse i denne saken.»

Man må være ganske kreativ for å tolke det som noe annet enn at sikkerhetsloven ikke vil bli brukt her. Den kreativiteten har ikke jeg. Hadde den setningen vært fulgt av et «men vi vurderer saken opp mot sikkerhetsloven nå og vurderer å trekke i nødbremsen», ville det vært noe annet. Men det sto ikke det.

Hvis loven var vurdert brukt på det tidspunktet, hvorfor opplyser ikke statsråden om det? Er det rett og slett fordi den vurderingen er noe de har diktet opp i ettertid, eller svarte ikke statsråden utfyllende?

Statsråd Frank Bakke-Jensen [10:16:42]: Hvis den setningen ikke har fulgt svaret til representanten Christensen, er det fordi jeg ikke har svart utfyllende akkurat i det skriftlige spørsmålet – det er unøyaktig. I svaret til de andre representantene registrerer jeg at jeg har lagt på at dette er noe vi jobber med. Grunnen til at svaret mitt er sånn, er at den kontrakten med Bergen Engines, som en underleverandør, ikke var tilstrekkelig til at det var gjort vedtak om at Bergen Engines skal underlegges sikkerhetsloven. Så når det gjelder det engasjementet de hadde for Sjøforsvaret da, var det ikke tilstrekkelig til at de var underlagt sikkerhetsloven og dermed underlagt den eierskapskontrollen.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Jette F. Christensen.

Jette F. Christensen (A) [10:17:20]: Forsvarsministeren svarte meg ikke på spørsmålet i begynnelsen. Da spurte jeg hvordan det er mulig at Utenriksdepartementet i en Facebook-tråd kan gi garantier til selskapet om at salget ikke vil bli stoppet, mens sikkerhetsloven er til vurdering, som regjeringen sier.

Hva er det som har skjedd der? Er det koordineringen som er mangelfull? Er det sikkerhetskompetansen som er mangelfull? Eller er det rett og slett ikke riktig at sikkerhetsloven var vurdert på det tidspunktet da Utenriksdepartementet ga en garanti om at salget ikke skulle bli stoppet?

Statsråd Frank Bakke-Jensen [10:18:00]: Når det gjelder ansatte i Utenriksdepartementet, ligger det inn under utenriksministeren. Jeg foreslår faktisk akkurat på det konkrete punktet om hva som har skjedd i avdelingen, at det går et skriftlig spørsmål til utenriksministeren. Det er altså eksportkontrollavdelingen som har vurdert disse tingene.

Sikkerhetsloven var til vurdering fra vi fikk varsel om dette salget. Det var vurdert gjennom EOS-tjenestene, og det ble vurdert da Forsvarsdepartementet startet å jobbe med saken. Men når det gjelder Sjøforsvarets behov, var ikke sikkerhetsloven brukt på Bergen Engines, fordi det ikke var tilstrekkelig grunnlag for det. Det var rett og slett et vedlikeholdsbehov for noen få fartøy. Så kommer sikkerhetsloven til anvendelse når det gjelder nasjonal sikkerhet og overføring av teknologi og kunnskap til en nasjon vi ikke har sikkerhetssamarbeid med. Det er det som er grunnlaget, og det har vi varslet både i den redegjørelsen vi har holdt, og i flere skriftlige spørsmål.

Presidenten: Anniken Huitfeldt – til oppfølgings-spørsmål.

Anniken Huitfeldt (A) [10:19:14]: Dette ble jo ganske interessant. Dette sier statsråden er komplisert, men det er ganske enkelt. Ifølge sikkerhetsloven, som hans departement la fram, kan man gripe inn mot utenlandske oppkjøp hvis det er til fare for rikets sikkerhet. Det gjorde ikke Forsvarsdepartementet da denne bedriften ble lagt ut for salg. De gjorde det heller ikke i desember, da det ble kjent at det var en russisk oppkjøper. Og til Rolls-Royce sier en UD-ansatt på beskjed fra Forsvarsdepartementet at man ikke vil gripe inn. Det samme sier Nærings- og handelsdepartementet – at dette er en avtale mellom to kommersielle aktører. Man vil ikke gripe inn. Så beskjeden fra Forsvarsdepartementet og regjeringa har vært entydig hele tida – inntil Stortinget

ber om høring. Hvorfor lar ikke forsvarsministeren Bergen Engines få beskjed om at de vurderer å stanse dette salget?

Statsråd Frank Bakke-Jensen [10:20:14]: Når ansatte i Forsvarsdepartementet på telefon med UD har sagt at Forsvarsdepartementet ikke ser grunn til å stoppe salget, er det gjort i en vurdering opp mot Sjøforsvarets behov, Sjøforsvarets fartøy og det vedlikeholdsregimet som Bergen Engines utfører som underleverandør til et annet selskap. Det er på det grunnlaget svaret fra Forsvarsdepartementet er gitt. Grunnen til at vi ikke tidlig stoppet dette salget, er at det var nødvendig å gå grundigere inn i saken for å gjøre et kvalifisert vedtak. Det arbeidet ble gjort, og regjeringen fattet en beslutning om å stoppe salget når vi hadde all kunnskapen vi trengte – et tilstrekkelig grunnlag for å gjøre et kvalifisert vedtak. Det mener jeg også er viktig overfor andre norske selskap om man kommer i en slik situasjon – at vi er sikre på at saken ses fra alle nødvendige sider, og at det gjøres kvalifiserte vurderinger før man gjør tiltak.

Presidenten: Anniken Huitfeldt – til oppfølgings-spørsmål.

Anniken Huitfeldt (A) [10:21:18]: Det er derfor vi har sikkerhetsloven – for at dette skal være forutsigbart. Da skulle man satt bedriften opp på lista, så de fikk vite det, og sagt: Vi vurderer dere etter sikkerhetsloven. Men nei da, det gis ingen slik beskjed. Tvert imot får bedriften bare beskjeden: Tut og kjør, det vil ikke bli grepet inn.

Så hvorfor har ikke forsvarsministeren satt dette selskapet på lista? Det er ikke embetsverkets ansvar. Det er hans eget ansvar. Nå får vi en oppvisning i ansvarsfraskrivelse. Først skyldes det på at det er UDs ansatte. Nå er det Forsvarsdepartementets ansatte. Men denne sikkerhetsloven er det jo forsvarsministeren som har foreslått. Han har ikke satt Bergen Engines på lista over selskaper som skal vurderes etter sikkerhetsloven, og da er mitt spørsmål: Hvilke andre selskaper er det forsvarsministeren har satt opp på denne lista, som man skal vurdere opp mot nasjonale interesser?

Statsråd Frank Bakke-Jensen [10:22:11]: Når jeg åpnet med å si at vi skal være forsiktige i denne salen med å peke på de ansatte, mener jeg det. Jeg redegjorde for hvilke beskjeder som var kommet. Det er statsrådenes konstitusjonelle ansvar. La det ikke være noe tvil om det.

Sikkerhetsloven er ganske ny. Vi har startet jobben med å «screeene» i alle sektorer hvilke selskap som kan komme inn under sikkerhetsloven. Men med det enga-

simentet Bergen Engines hadde for Sjøforsvaret, med service på et begrenset antall motorer, var ikke det engasjementet stort nok til at man i vedlikeholdskontraktene som ble inngått, da gjorde et vedtak om å legge Bergen Engines inn under sikkerhetsloven.

Så kan det være mange bedrifter og mange kunder som etter hvert kommer inn under sikkerhetsloven, av to grunner. Det ene er at sikkerhetssituasjonen har endret seg. Det andre er at teknologi gjør at sikkerhetssituasjonen også endrer seg, og da må man gjøre nye vurderinger. Det er begrunnelsen for den nye sikkerhetsloven, og det er begrunnelsen for at vi så oss nødt til å fremme en ny sikkerhetslov, som ble aktiv fra 1. januar 2019.

Presidenten: Anniken Huitfeldt – til oppfølgings-spørsmål.

Anniken Huitfeldt (A) [10:23:18]: Det er 900 ansatte i Bergen Engines. De har ikke fått noe forutsigbarhet. De visste ikke at de ville bli vurdert etter sikkerhetsloven, og det er maks uheldig for de arbeidsplassene at det gripes inn så sent etter at det ble kjent at de skal selges til en russisk eier. Hva vil forsvarsministeren personlig gjøre for å sikre disse arbeidsplassene og for å hindre at det rotet hans departement har utsatt disse ansatte for, ikke får innvirkning på denne bedriftens framtid?

Statsråd Frank Bakke-Jensen [10:23:56]: Jeg er uenig i beskrivelsen av at mitt departement har utsatt de ansatte for større usikkerhet. Bergen Engines er en bedrift som i mange år har vært i et vanskelig marked. Det er også grunnen til at Rolls-Royce har lett etter andre aktører. Det at vi nå er tydelige på at den bedriften har en teknologi og en kompetanse som gjør at den ikke kan selges til en nasjon vi ikke har et sikkerhets-samarbeid med, mener jeg faktisk er et gode for de ansatte. Så registrerer vi at det er andre muligheter for å se om det er overdragelser som er innenfor de rammene vi setter for nasjonal sikkerhet, og så får vi se hva som kommer.

Presidenten: Emilie Enger Mehl – til oppfølgings-spørsmål.

Emilie Enger Mehl (Sp) [10:24:52]: Senterpartiet stilte forsvarsministeren et skriftlig spørsmål 22. februar, som lød:

«Har salget av motorfabrikken Bergens Engines AS fra Rolls Royce til TMH International vært vurdert etter §10-1 jf. §1-3 eller bestemmelser i sikkerhetsloven (...)»

Jeg mener det er ganske tydelig at jeg her spurte forsvarsministeren om man enten vurderte eller hadde

vurdert å bruke sikkerhetsloven. Jeg kan ikke helt se hvordan jeg skulle ha ordlagt meg tydeligere. Likevel svarte forsvarsministeren 1. mars at Bergen Engines ikke er underlagt sikkerhetsloven, og skjøv ansvaret videre ved å si at Forsvarets logistikkorganisasjon og Forsvarsmateriell holdt på med vurderinger av vedlikehold og hva slags betydning det ville ha for Forsvaret.

Hvis det stemmer at forsvarsministeren har vurdert sikkerhetsloven hele veien, hvorfor svarte han da ikke ja på spørsmålet 1. mars?

Statsråd Frank Bakke-Jensen [10:25:58]: Jeg kan lese opp svaret representanten fikk:

«Den sikkerhetspolitiske situasjonen gjør at vi må følge ekstra godt med på utenlandske investeringer i strategiske sektorer. Vi ønsker å ha en åpen økonomi som gjør det attraktivt for utenlandske aktører å investere i Norge. Samtidig er vi bevisst på at utenlandske investeringer vil kunne være en trussel mot våre nasjonale sikkerhetsinteresser.

For virksomheter som er underlagt sikkerhetsloven har regjeringen allerede innført regulering for å ha kontroll med eierskap, slik at det er mulig å forhindre uønskede utenlandske investeringer av betydning for nasjonal sikkerhet.

Bergen Engines AS er ikke underlagt sikkerhetsloven etter lovens § 1-3 og således kommer ikke lovens § 10-1 om eierskapskontroll til anvendelse i denne saken.»

Det var fakta, og det var ikke gjort vedtak om å underlegge Bergen Engines sikkerhetsloven da de ble underleverandør til VARD. Så er det sann at FLO og FMA gjør de vurderingene underveis, men da jeg svarte representanten i mars, var ikke vedtaket gjort. Det var ikke sett som nødvendig å gjøre det vedtaket med det engasjementet Bergen Engines hadde, og vedtaket om å stoppe er ikke gjort på det grunnlaget, men på grunnlag av overføring av teknologi og kunnskap til en fremmed makt.

Presidenten: Emilie Enger Mehl – til oppfølgings-spørsmål.

Emilie Enger Mehl (Sp) [10:27:07]: Da forsvarsministeren ble konfrontert med Bergen Engines-saken først, bl.a. i dette spørsmålet, var det nettopp vedlikehold forsvarsministeren la vekt på. Han bagatelliserte salget veldig, spesielt fordi han mente at dette var standardteknologi. Blant annet i en debatt 23. februar sammenlignet han overføringen av denne motorteknologien til Russland med at Heimevernet kjører Volkswagen pickup.

Det virker ikke som forsvarsministeren på det tidspunktet i det hele tatt var klar over den sikkerhetspoli-

tiske betydningen av å tillate et russisk oppkjøp av en motorfabrikk i Norge, noe som ville bidra betydelig til å styrke det russiske forsvaret. Jeg synes det er litt rart at man ikke var klar over den sikkerhetsrisikoen i det hele tatt hvis det stemmer at man da allerede hadde holdt på med sikkerhetsvurderinger i over to måneder.

Mitt spørsmål er: Når innså egentlig forsvarsministeren at teknologioverføringen, altså det å gi Russland tilgang på disse motorene, var relevant for nasjonal sikkerhet?

Statsråd Frank Bakke-Jensen [10:28:14]: Dette er også en god sak som viser at når det tilkommer kunnskap til saken, videreutvikler debatten seg. For det var ikke på det grunnlaget representanten stilte meg spørsmål. Da stilte man spørsmål om vedlikehold av Kystvaktens og Sjøforsvarets motorer. På det grunnlaget var det vurdert at Bergen Engines ikke nødvendigvis trengte å komme inn under sikkerhetsloven.

Så har tjenestene, embetsverkene, lett og gravd i saken etter hvert, og det er kommet en annen vurdering på grunn av annen kunnskap. Men det er ennå sann at akkurat vedlikeholdet av Sjøforsvarets fartøy klarer vi å få andre løsninger på, sann at det svaret står. Vi må da bytte leverandør av det vedlikeholdet.

Jeg mener dette er en viktig debatt også for Stortinget, og jeg ser fram til at komiteen skal jobbe med dette. Men husk at de spørsmålene som kom til meg i begynnelsen, handlet om vedlikehold av Kystvaktens og Sjøforsvarets fartøy, og det behovet er ennå ikke sann at det er underlagt sikkerhetsloven.

Presidenten: Audun Lysbakken – til oppfølgings-spørsmål.

Audun Lysbakken (SV) [10:29:34]: For Stortinget er det jo likegyldig om kommunikasjonen i denne saken har gått fra ansatte i departementene eller fra statsråden, for det politiske ansvaret er hos regjeringen uansett. Men siden regjeringen selv har gjort et nummer av å peke på bestemte personer i embetsverket i saken, mener jeg følgende spørsmål er relevant: Når fikk forsvarsministeren personlig denne saken på sitt bord for første gang? Og var det før det gikk melding på Messenger fra UD til Rolls-Royce den 29. januar om at salget ikke ville bli stoppet?

Statsråd Frank Bakke-Jensen [10:30:11]: Jeg er helt enig med representanten i at det er et politisk ansvar, det er ikke et ansvar som går nedover. Men etter at vi hadde gjort redegjørelsen, og da vi ble klar over dette tilfellet etter at vi hadde gjort det, fant vi det nødvendig å informere Stortinget. Det håper jeg Stortinget setter pris på, at all kunnskap tilflyter dem i denne saken. Jeg

fikk vite om saken i midten av januar, før den 29., og vi startet jobben med først å avklare hva det hadde å si for Sjøforsvaret, for Forsvarets behov og for Forsvarets verdier, og så fortsatte vi med det andre. Så hvor langt vi var kommet i vurderingene akkurat den 29. januar, det vet jeg ikke, men de som jobbet med Forsvarets behov og det å sikre Forsvarets verdier, var klare på at det engasjementet Bergen Engines hadde, ikke var underlagt sikkerhetsloven. Det var ikke gjort noe vedtak om å underlegge Bergen Engines det.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Hans Andreas Limi (FrP) [10:31:24]: Mitt spørsmål går til arbeids- og sosialministeren: Inngripende smitteverntiltak har pålagt mange virksomheter å stenge helt ned, og for noen er det heller ikke første gang de må stenge i løpet av perioden fra mars i fjor. Situasjonen er nå enda mer kritisk for mange virksomheter og ansatte som rammes av tiltakene. Mange er permittert, og mange har store lønnskostnader i arbeidsgiverperioden. Virke anslår at den siste nedstengingen berører 110 000 ansatte i 15 000 virksomheter, med en total kostnad på 1,8 mrd. kr for disse virksomhetene i lønnspliktperioden.

Da det ble innført tilsvarende inngripende smitteverntiltak i mars 2020, vedtok Stortinget å redusere lønnspliktperioden ved permittering til to dager. Så ble den hevet til ti dager fordi situasjonen tilsynelatende var bedret og det var riktig å heve terskelen for å permittere. Den optimismen ble svært kortvarig, og tiltakene ble strammet vesentlig til etter årsskiftet med nye nedstenginger og permitteringer som konsekvens. Men arbeidsgiverperioden og lønnsplikten ble ikke endret.

Fremskrittspartiet har to ganger fremmet forslag i Stortinget om redusert lønnsplikt uten å få flertall, bl.a. fordi regjeringspartiene stritter imot. Situasjonen for mange bedrifter er fortsatt usikker, og spesielt små bedrifter i serveringsbransjen, som brått måtte stenge ned, varsler nå at de ikke nødvendigvis våger å hente tilbake ansatte fra permittering når de kan, fordi den økonomiske risikoen ved å åpne for tidlig blir for høy dersom de risikerer ny nedstenging.

Spørsmålet er: Hva er statsrådens vurdering av bekymringen som mange virksomheter nå uttrykker, og den økonomiske usikkerheten som kan bidra til at virksomheter ikke tør åpne opp og ta tilbake ansatte i ordinær aktivitet?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [10:33:21]: Det er ingen tvil om at det er beintøft nå for veldig mange – både for veldig mange virksomheter og selvfølgelig for veldig mange som enten har blitt permittert eller har mistet jobben. Før jeg går på det konkrete spørsmålet,

er det verdt å bare minne om at det viktigste vi kan gjøre for å få folk tilbake i jobb, er å få smittetallene ned. Jo raskere vi får kontroll på smitten, jo raskere kan folk komme tilbake i jobb. Og selv om vi ikke har den fulle fasiten ennå, er det mye som tyder på at land som har tenkt at de skal skjerme økonomien og arbeidstakerne gjennom å ha mildere tiltak, har mislyktes. De har fått høyere smitte, og det har rammet økonomien deres hardere.

Det er flere grunner til at regjeringen og jeg mener det ikke er riktig nå å senke antall arbeidsgiverdager, som jo innebærer at de ansatte også får mindre utbetalt de første dagene. Det ene er at vi har nå i en periode siden i fjor høst hatt regionale tiltak. Det vil si at mange av dem som har stengt ned, særlig i denne byen og på det sentrale Østlandet, har vært stengt ned lenge. De har tatt den tøffe belastningen ved å ha ti arbeidsgiverdager. Det har også de som har stengt ned i Viken – de har tatt den tøffe belastningen. Med andre ord vil en slik politikk, fordi den er nasjonal, ikke treffe mange av dem som allerede har tatt denne utgiften. Det er det ene. Det andre er det vi så i mars/april. Da var det riktig å gjøre det. Det var en situasjon med mange ukjente faktorer, og det var viktig også å holde folk hjemme og gjøre terskelen lav for å bruke permitteringsordningen. Men det førte også til en veldig kraftig vekst i antall permitterte.

Nå mener jeg det viktigste vi kan gjøre, er å sikre forutsigbarheten ved ti arbeidsgiverdager. Det er lavere enn før. Nå har det kommet en lønnsstøtteordning som skal bidra til å gjøre det lettere å ta folk tilbake. Det er også verdt å minne om at i permitteringsregelverket i dag er det også mulig med en seksukersperiode før en ny arbeidsgiverperiode inntreffer.

Hans Andreas Limi (FrP) [10:35:30]: Jeg slutter meg til mye av det som statsråden sa i sitt svar. Det er viktig at man tilpasse de økonomiske tiltakene til den situasjonen vi til enhver tid opplever under pandemien, men usikkerheten er fortsatt svært høy. Det viktigste er å få ned smittetallene, men hvis situasjonen tilsier at det er mulig å åpne opp litt forsiktig i løpet av våren og sommeren, er det et paradoks at det for svært mange små bedrifter vil være en for høy risiko å åpne opp og ta folk tilbake i jobb, nettopp fordi de ikke vet når de kan bli nedstengt. Det kan skje brått, og da sitter de altså med ansvaret, lønnsplikten, i arbeidsgiverperioden. Da er det naturlig å spørre statsråden om han ikke vil ta et initiativ til å senke den økonomiske terskelen for å ta folk tilbake i jobb i dagens svært usikre situasjon.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [10:36:33]: Delvis har jo regjeringen gjort dette gjennom lønnstilskuddsordningen – som for øvrig et bredt flertall på Stortinget

har sluttet seg til – som skal gjøre det mer lønnsomt å ta folk tilbake. Men jeg har lyst til å utdype lite grann poenget mitt om at i dagens permitteringsregler kan man ta en ansatt tilbake, og innen seks uker – det er basert på sedvanerett, men også i regelverket for dagpenger – kan man ha en fornyet permittering uten en ny arbeidsgiverperiode. Vi er mer enn villig til å diskutere med partene i arbeidslivet om den perioden skal være lengre. Som representanten sikkert kjenner til, er permitteringsordningen delvis eid av staten, men først og fremst er det partene i arbeidslivet som har den, så det er helt avgjørende at de er med på dette og er enige om dette. Men det kunne vært et bidrag til en noe mer fleksibel ordning og noe risikoavlastning, særlig for de mindre virksomhetene som har hatt det beintøft og har det beintøft nå.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Erlend Wiborg.

Erlend Wiborg (FrP) [10:37:42]: Statsråden pleier å lytte til næringslivet, og næringslivet har jo vært helt entydig på viktigheten av å få gjort noe nå med arbeidsgiverperioden. Da hjelper det veldig lite for de bedriftene som i dag sliter, at statsråden skyver ansvaret over på partene i arbeidslivet, for situasjonen bedriftene står i, er akutt nå. Men på ett område velger statsråden å prioritere og trygge arbeidsplasser. Det gjelder for personer som ikke er norske, altså EØS-borgere bosatt i Polen, Romania, Latvia, Sverige osv. Der foreslår statsråden å bruke over en kvart milliard kroner hver eneste måned på folk ikke bosatt i Norge. Hvorfor prioriterer ikke statsråden trygge arbeidsplasser i Norge, men velger heller å trygge inntekten til personer bosatt i andre land?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [10:38:40]: Det er jo to helt forskjellige spørsmål, men for å ta det siste så var Fremskrittspartiet enig med regjeringen da vi prøvde å finne andre løsninger for EØS-arbeidstakere. Vi prøvde å finne andre løsninger enn den utbetalingsordningen for EØS-arbeidstakere som har opptjent rettigheter i Norge. Dette er folk som har rett på dagpenger, hadde de blitt permittert i Norge, ville de fått dagpenger på vanlig måte. Det var ikke mulig å finne noen annen løsning. Da er det så enkelt som at for en svenske som f.eks. jobber i representantens hjemfylke i Østfold, og som vi sier ikke får lov til å komme på jobb fordi vi har stengt grensene, kan vi si at i en periode på noen uker er det greit – sånn er det, dette er en konsekvens av smittevern, og vi må alle ofre noe under koronaen. Men vi kan ikke over flere måneder si at vi fratar vedkommende muligheten til inntekt. Det er utgangspunktet for at regjeringen etter å ha lett etter andre løsninger la frem

den kompensasjonsordningen. Da kan ikke den ordningen skille mellom våre nærmeste naboer og andre land i Europa. Det betyr at når en svenske skal få, og en danske skal få, skal også en polakk og en litauer få – så sant de har rettigheter i Norge.

Presidenten: Erlend Wiborg – til oppfølgingsspørsmål.

Erlend Wiborg (FrP) [10:39:52]: Det kunne vært interessant om statsråden også svarte på om de landene som har borgere som nyter godt av det, har tilsvarende ordninger for nordmenn som jobber i de landene. Det kunne det vært greit om statsråden svarer på.

Vi vet at kapasiteten i Nav er sprengt. Masse mennesker sliter nå med at det er lang saksbehandlingstid når de skal ha ytelser fra Nav som de er avhengig av for å få hverdagen til å gå rundt. Statsråden skriver selv i proposisjonen om kompensasjonsordning for EØS-borgere at dette vil medføre 500 søknader daglig, og at det vil kreve store ressurser til manuell saksbehandling. Hva vil statsråden si til alle dem som nå står i kø hos Nav for å få penger til å betale strømregning, mat, barnehage, og som nå må vente enda lenger på grunn av at statsråden prioriterer arbeidere bosatt i Polen, Latvia og Romania?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [10:40:56]: Det første jeg vil si, er at Nav har fått nesten 1 mrd. kr ekstra for å håndtere dette. Så Nav er langt bedre rustet nå enn de var da Norge stengte ned i fjor.

Det andre er at vi har innført en forskuddsordning for dagpenger, som jeg oppfordrer så mange som mulig til å bruke, hvor du får pengene raskt på konto.

Det tredje er at vi prioriterer ikke å gi penger til hvem som helst i Europa. Vi har sagt at de som jobber i Norge og har opptjent rettigheter i Norge, ville fått dagpenger hvis de ble permittert eller mistet jobben i Norge, men vi har nå stengt dem ute. Når vi ikke finner noen annen løsning, kan vi ikke, mener jeg, la være å lage en ordning for disse. Det er håndterbart for Nav, og det vil ikke i seg selv føre til merkbart større ventetid for f.eks. dagpengebehandlinger. Det er klart at alle sårne vedtak har en kostnad ved at Nav må bruke tid på dem, men dette er da laget på enklest og minst mulig byråkratisk måte.

Presidenten: Erlend Wiborg – til oppfølgingsspørsmål.

Erlend Wiborg (FrP) [10:42:00]: Jeg synes det er relativt oppsiktsvekkende at statsråden mener at situasjonen og saksbehandlingstiden i Nav nå er i skjønnesorden. Det er ikke de tilbakemeldingene man får fra folk flest som står i kø og venter på å få svar på sine søk-

nader, sånn at de skal kunne ha en inntekt å leve av. Statsråden skaper et inntrykk av at dette gjelder noen veldig få personer, det gjelder alle partiene på Stortinget, for regjeringen får jo i all hovedsak støtte fra Senterpartiet og Arbeiderpartiet og de andre partiene. Det vil være 80 000 EØS-arbeidere, og 63 pst. av dem er bosatt i Øst-Europa, som vil nyte godt av dette og komme foran i køen før mange norske arbeidstakere.

Men det som bekymrer meg, er at regningen på over en kvart milliard kroner i måneden legger regjeringen opp til at norske bedrifter som allerede er i en anstrengt situasjon, skal forskuttere. Hvordan tror statsråden det vil påvirke likviditeten i hardt pressede bedrifter at de nå må forskuttere over en kvart milliard kroner?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [10:43:03]: La meg først korrigere representanten: Jeg har ikke sagt at saksbehandlingstiden i Nav «er i skjønneste orden». Det var full krise i Nav for ett år siden. Da var saksbehandlingstidene helt uakseptable. Nå er de på vei ned og har i stor grad gått ned igjen, men det er fortsatt for lang ventetid, særlig på klagebehandling.

Så er det ikke riktig at dette er en prioritering hvor vi liksom sier nei til norske dagpengemottakere og ja til at andre fra EØS-land skal få. Det er en grunn til at vi har lagt opp dette gjennom sykepengeordningen, dvs. at det reduserer det byråkratiske arbeidet for Nav, og det gjør det på en enklest og minst mulig byråkratisk måte.

Fordi jeg bl.a. lytter til næringslivet, registrerer jeg at en del bedrifter i viktige grenseområder og grensefylker, som Østfold f.eks., har påpekt at det er viktig for dem å kunne beholde arbeidskraft også som kommer fra Sverige. De har vært i en svært fortvilet situasjon. Det har regjeringen ikke funnet noen annen løsning på enn å innføre denne ordningen, og det mener jeg er klokt. Skatteøkninger kommer ikke fra denne regjeringen for norsk næringsliv – det tror jeg representanten Wiborg vet godt.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:44:25]: I dag vil jeg ta opp et sårt tema – en sak som ikke går etter vanlige partipolitiske skillelinjer, men som i høyeste grad er et samfunnsspørsmål. I påska sto det en sak på nrk.no som helt sikkert mange har lest, og som mange av oss blir berørt av. Den handlet om en mann, NRK valgte å kalle ham Michael fordi de måtte ha en anonym framstilling av personen. Han var pensjonist, han bodde her i Oslo i en bygård, og NRK beskriver ham som en litt forsiktig mann. I mars 2020 ble han funnet død i leiligheten sin, som politiet måtte ta seg inn i fordi vaktmesteren hadde behov for å gjøre noe vedlikehold. Da

politiet var inne i leiligheten, fant de post og en melkekartong i kjøleskapet som var datert til 2011. Politiet konkluderte med at mannen hadde ligget død i leiligheten i ni år.

Ingen ønsker at noe sånt skal skje, men når man leser saken, får den en til å tenke litt. For saken viser at skatteetaten hadde merket at de fikk brev i retur. Det var ingen som hentet posten, så de fikk brev i retur, og de registrerte ham med ukjent adresse. Posten fikk ikke levert posten, for det var full postkasse, men de hadde en rutine om at hvis man ikke hentet posten, ble det lagt en lapp i postkassen om at postkassen var full, og de hadde fulgt den rutinen. Nav hadde også merket at her var det noe feil, og de fikk ikke utbetalt pensjonen til vedkommende. Så alarmklokkene kunne ringt i mange etater. Hvis bare etatene hadde snakket sammen, kunne dette vært fanget opp.

Det er viktig å si at det er ingen som ønsker at dette skulle skje. Men jeg har en oppfordring til statsråd Torbjørn Røe Isaksen: Vil han be våre statlige etater gå gjennom sine rutiner og se hva de kan lære av denne saken, sånn at færrest mulig sanne saker skjer?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [10:46:33]: Ja, jeg synes vi burde gjøre det. Jeg synes at vi burde ta en sjekk, nettopp for å se om offentlige etater også kan endre rutinene sine for å oppdage slike ting.

Så løfter jo representanten Slagsvold Vedum dette til sin rette plass, nemlig et spørsmål som ikke bare – og kanskje ikke engang først og fremst – dreier seg om hvordan offentlige etater fungerer, men det dreier seg om et større spørsmål som vi som samfunn må stille oss. Historien om Michael som NRK brakte, er ikke den første gangen vi har fått høre historier om folk som har ligget død lenge, folk som har vært ensomme lenge. Noen velger det selv, og det er ikke noe vi som samfunn kan gjøre noe med. Men da er nok min første tanke at ja, vi synes det er klokt at Nav, skatteetaten og andre kan se på sine rutiner, men også at dette ikke i sin natur er et problem først og fremst for offentlig sektor, selv om det er slik at offentlig sektor helt sikkert i slike saker kunne og burde gjort mer. Men her er det jo et spørsmål om hva vi er som samfunn. Hva er det som utgjør fellesskap, hva er det vi alle sammen gjør i nabolagene og byene og bygdene som vi bor og lever i? Omtanke, bekjempelse av ensomhet, det å bry seg, det er ikke noe vi kan løse gjennom lovparagrafer og bevilgninger alene, det er et borgeransvar, et samfunnsansvar for den enkelte av oss. Ikke dermed sagt at naboene i denne saken – vi kjenner den jo bare fra media – ikke har brydd seg. På ingen måte, dette er ingen anklage mot dem, men det er nok likevel den første refleksjonen jeg gjør meg, at når vi ser slike saker, er det også et

spørsmål om vi som samfunn går glipp av noe hvis vi glemmer det ansvaret som påhviler den enkelte av oss.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:48:34]: Jeg vil takke for svaret og også for refleksjonene. Vi er helt enige, statsråden og jeg, om at dette ikke er noe som følger tradisjonelle partipolitiske skillelinjer. Det er et samfunnsspørsmål. Alle er vi samfunnsborgere og har ansvar i våre nabolag og for våre medmennesker. Det må vi alle ta.

Så har vi som er politikere, et spesielt ansvar for hvordan offentlig sektor fungerer. Det som bekymrer meg, er at effektiviseringen og digitaliseringen av offentlig sektor, som er riktig, også skaper store systemer som kan gjøre enkeltmenneskene små. Det er vanskelig for mange å forholde seg til digitaliseringen. Vi må sørge for å ta menneskelige hensyn, og vi må lage rutiner som gjør at vi fanger opp den typen hendelser.

Jeg vil egentlig bare gi statsråden en mulighet til å gjenta det han sa i stad, om at han aktivt kommer til å be etatene om en gjennomgang – ikke med en kritisk pekefinger fra statsråden, men som en positiv oppfordring til sine etater om at de gjør en gjennomgang, og at man f.eks. melder tilbake til Stortinget i forbindelse med statsbudsjettet.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [10:49:40]: Jeg kan gjenta fra forrige svar at jeg synes det er en god idé å spørre om det. Det som berører oss i saken om Michael, som NRK skrev om, er jo ikke hvorvidt Nav har en god nok rutine for å sikre at pengene kommer frem i tilfelle det har skjedd noe galt, eller personen i verste fall er død. Det blir et slags bilde, tror jeg, på en bekymring som mange av oss kanskje sitter med om at i et samfunn som på godt og vondt blir mer effektivt og mer digitalt, er det lettere å trekke seg inn. Man går f.eks. ikke lenger i banken for å sette inn eller ta ut penger. Det er en masse, masse bra med det, men det har kanskje en side som gjør det lettere for folk å unndra seg eller i verste fall bli unndratt – altså at man blir utstøtt, eller at man ikke finner plass eller rom i fellesskapet. Det er noe som bekymrer meg.

Jeg vil bare si at målet for det offentlige må jo også være at digitaliseringen gjør at man kan bruke menneskene til det bare mennesker kan gjøre, nemlig gi kontakt og oppfølging.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Jan Bøhler.

Jan Bøhler (Sp) [10:51:01]: Kommentarene fra ordfører og sosialbyråd i Oslo har også handlet veldig mye om det personlige ansvaret for å bry seg og om å følge med på naboene selv om de kanskje holder seg for seg

selv. Det er jeg helt enig i. Likevel er det sånn at noen havner i en situasjon der de holder seg alene fordi de kan ha ulike typer problemer som skaper en isolasjon slik at de ikke blir sett. Hvis vi legger sammen de tallene som har kommet fram i media i helgen, fra 2013 til nå, i Oslo først og fremst, men de siste par årene også i Asker og Bærum, er det 199 som er funnet etter å ha ligget døde i en uke eller mer – altså opptil ni år. Dette er et problem, og jeg vil gjerne spørre statsråden:

Kan han tenke seg å ta initiativ til at regjeringen prøver å samle inn tall fra resten av landet for at vi skal kunne få en oversikt over omfanget, alvoret i dette problemet, og ta det mer innover oss? Det handler ikke bare om etater, det handler også om oss som samfunn.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [10:52:13]: Jeg må få lov til å svare verken ja eller nei på det, for jeg må innrømme at jeg ikke har tenkt på om dette er et større problem som man burde forsøke å belyse. Men det kan hende, jeg lover at jeg skal tenke på det.

Så vil jeg bare si at jeg synes innfallsvinkelen som byrådet i Oslo har hatt, har noe for seg. En av de viktige diskusjonene i etterkrigstidens Velferds-Norge var en diskusjon som jeg tror representanten Bøhler er kjent med, nemlig den store snillismedebatten, som Rune Gerhardsen med god hjelp fra daværende partifeller dro i gang på begynnelsen av 1990-tallet. Den fikk veldig lett fokuset at her var det for mye kravmentalitet. Men det var en annen side ved det, for det handlet om hva som er det personlige ansvaret for oss alle ved siden av det offentlige ansvaret. Det er en problemstilling som jeg som konservativ er opptatt av, som jeg tror representanten Bøhler også er opptatt av, og som ikke bare dreier seg om det offentlige alene.

Presidenten: Jan Bøhler – til oppfølgingsspørsmål.

Jan Bøhler (Sp) [10:53:19]: Det var et interessant perspektiv. I Oslo har jeg sett tall på at opptil 60 pst. lever som enslige. Da kan man si at det er mulig at det tallet som er nevnt, 199, er et utpreget Oslo-problem. Men jeg tror ikke det. Jeg tror vi har lignende tilfeller også rundt i landet ellers. Derfor mener jeg det ville vært interessant om vi fikk en bedre oversikt, fikk sett hva andre politidistrikter eller andre Nav-kontorer kan opplyse, og tatt problemet mer inn over oss og mer på alvor.

Det jeg tenker, er at selv om noen mennesker velger å leve alene og har det godt med det, er det noen som sliter, som er reelt ensomme og har alvorlige problemer. Jeg tror at blant dem som er i en slik situasjon, har denne historien skapt en utrygghet for hva som vil skje når de går bort.

Det jeg skulle ønske, var at vi kunne ta det ordentlig inn over oss og sette i gang et arbeid med det, og jeg vil

spørre statsråden: Kan han tenke seg å starte en prosess for å belyse ensomhet i Norge på en måte der vi ser mer hva disse menneskene sliter med?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [10:54:36]: Nå er vi utenfor mitt konstitusjonelle ansvarsområde, men Helsedepartementet og statsråd Bent Høie har jo løftet ensomhet som et folkehelseproblem, rett og slett. Vi mennesker blir sykere av å være ensomme. Det sier seg selv at det er noe annet å velge å være alene, det tror jeg mange av oss ofte gjør, og føler at vi har behov for. Ensomhet er noe annet. Man har fra Helsedepartementets side, så vidt jeg vet, sett på tall og fakta for hva som er situasjonen, og sammen med det frivillige Norge forsøkt å mobilisere for å bekjempe ensomhet som en folkehelseutfordring. Det er et arbeid som selvfølgelig hele regjeringen står bak.

Igjen: Jeg skal tenke på om det er nødvendig å sette i gang et større arbeid om dette, som jeg også sa i mitt forrige svar.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Audun Lysbakken (SV) [10:55:51]: Jeg er redd jeg må kalle arbeids- og sosialministeren opp igjen.

Hundrevis av personer sto forrige uke i kø i Grønlandsleiret i Oslo for å få gratis mat. Pågangen hos Fattighuset har økt gjennom pandemien. Frelsesarmeen i Drammen måtte sende flere hjem uten mat fordi det ikke var nok til alle. En av dem som sto i køen i Bergen, var Ørjan André Ottesen, som skrev om det i Dagbladet etterpå. Han skrev:

«Vi er desperate og lei av å føle oss på utsida. Vi gjør ALT for at barna skal slippe å føle det samme. Til slutt blir man avslørt når man ikke klarer å holde hodet over vannet, og rentene etter ferien, parkdressen eller vaskemaskinen skal betales.»

Ørjan André Ottesen er en av mange eksempler som viser hvordan folk blir avhengig av privat veldedighet når krisen rammer, og hva slags belastning og skam mange kjenner på. Pandemien har blitt en forskjellskrise og har stilt sikkerhetsnettene våre på prøve, og det viser seg at de for altfor mange mennesker ikke er gode nok. Mener arbeidsministeren at det er vår velferdsstat verdig at folk blir avhengig av privat veldedighet for å skaffe seg mat på bordet? Og hva vil arbeidsministeren gjøre for at disse matkøene ikke skal gjenta seg?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [10:57:37]: I Norge skal man ikke være avhengig av privat veldedighet for å få mat på bordet. Allikevel er det viktig å si at Fattighuset og andre institusjoner gjør en formidabel og veldig viktig jobb. Også frivillige gjør det som et supplement til det offentlige.

Men vi har sett disse køene også før. Vi så dem bl.a. under finanskrisen, da ledigheten også økte. Nå har vi flere som er helt eller delvis ledige enn under finanskrisen. Vi har flere som er helt eller delvis ledige enn under Dot com-boblen, oljeprisfallet etc. Det treffer mange tøft. Da mener jeg det er et viktig budskap fra hele systemet vårt at vi har laget det sånn i Norge at du bidrar når du kan, for at du skal få hjelp når du trenger det. Det er altså ikke sånn at det er flaut eller skambelagt, eller burde være det, å be Nav, som er grunnmuren i støtte-systemet vårt, om hjelp hvis man trenger det, f.eks. for å få mat på bordet, for å bruke det mest dramatiske eksempelet og bildet.

Vi har nå under koronapandemien i praksis senket kravene for å motta sosialhjelp, nettopp fordi vi ønsker at terskelen skal være lavere for dem som trenger det. Da vi i 2020, altså i fjor, så at det faktisk var færre som ba om sosialhjelp, kan det delvis være en konsekvens av at en del av ytelsene våre er bedre enn før korona. Det var ikke noe lettere å være arbeidsledig som sådan for familieøkonomien før korona. Likevel er ytelsene for dagpenger nå styrket. Men kanskje er for noen terskelen litt for høy for å be om hjelp, og det burde den ikke være. Det er flott at vi i Norge har lyst til å være selvhjulpne og klare oss selv, men vi har altså laget et samfunnssystem der du skal bidra når du kan, og så skal du få hjelp når du trenger det.

Audun Lysbakken (SV) [10:59:35]: Matkøen er jo ikke et bilde jeg bruker. Det er et bilde som har vært på trykk i de fleste store medier i Norge, fordi den var oppsiktsvekkende lang. Jeg er helt enig i at Fattighuset fortjener berømmelse for den jobben de gjør, men jeg er også helt sikker på at om du spør Fattighuset, skulle de ønske at det ikke var bruk for dem. Det er ikke til å komme forbi at disse problemene også henger sammen med at minsteytelsene i ulike sosiale ordninger er så lave at mange sliter med å få endene til å møtes. Det gjelder også for mange av dem som har blitt permittert eller arbeidsløs i den forskjellskrise pandemien har blitt. Det er altså over 20 000 som har vært permittert helt siden starten av krisen. Det er folk fra yrkesgrupper som ikke har noen bufferkonto å ta av, og hvor mange nå virkelig sliter med å betale regningene. Vil arbeidsministeren nå gjøre en ny vurdering av å øke dagpengene, så de får litt mer å leve av?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:00:40]: Det er ikke tvil om at overgangen fra å ha full jobb til å være arbeidsledig er beintøff, selvfølgelig, fordi det innebærer at man ganske brått – 20 dager i fjor, men allikevel – går over til å få en helt annen familieøkonomi. Det er tøft for mange, for det er ikke sånn at de fleste har masse rom til tull og fjas i månedsbudsjettene sine. Man har

renter som skal betales, man har barnehage, man har utgifter, og barna sliter klær, etc. Men det er også sårn at vi nettopp på grunn av koronasituasjonen har økt disse ytelsene. Fordi korona kom brått på, var et samlet storting, inkludert regjeringspartiene, med på å heve dagpengesatsen til 80 pst. opp til 3G, og det betyr også at den er høyere for alle etter det. Vi har i praksis senket terskelen også for sosialhjelp. Vi har innført nye ordninger for selvstendig næringsdrivende og lærlinger, for å nevne noe, som jeg mener har stått seg godt i perioden.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Audun Lysbakken.

Audun Lysbakken (SV) [11:01:49]: Det kan være grunn til å minne om at det er opposisjonen som har presset på for å få hevet ulike ytelser, mens regjeringen gang på gang har vært svært sein og lite handlekraftig i møte med den sosiale krisen. Midt i det som heldigvis for veldig mange i dette landet fortsatt var en påskefeiring med Kvikk Lunsj og kanskje turer og i hvert fall for noen hytteidyll, kom også tallene fra Statistisk sentralbyrå om fattigdom, som viser en ganske annen virkelighet for altfor mange blant oss. Barnefattigdommen fortsetter å øke. 115 500 barn levde i lavinntektsfamilier i 2019, og både Kirkens Bymisjon og Redd Barna har nå kommet med klare forventninger til regjeringen om å komme med tiltak for å snu fattigdomstrenden. Det er likevel så langt ingen nye tiltak fra regjeringen å se i forbindelse med de nye tallene. Er arbeidsministeren fornøyd med det arbeidet regjeringen har gjort for å forhindre økende ulikhet og flere fattige barnefamilier?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:02:58]: Hvis regjeringen hadde vært fornøyd, hadde vi lagt ned og latt være å stille til valg. Vi er ikke fornøyd, og det er fortsatt, som representanten Lysbakken peker på, masse å gjøre, men det betyr jo ikke at arbeidet starter en uke etter at det er kommet nye tall. Dette har vi startet med og har jobbet med lenge. Jeg vil bare nevne noen eksempler. Det at f.eks. barnetrygden øker, er et direkte bidrag inn i familie-kassen, nettopp til de familiene som trenger det mest, og det er der det betyr mest. For øvrig kan det nevnes i parentes at hvis man fjerner kontantstøtten, vil det være et direkte bidrag til å øke barnefattigdommen i Norge over natten. Det å ha gratis kjernetid i barnehagen, det å ha en god skole som gjør at barna faktisk lærer det de trenger, uavhengig av hjemmebakgrunn, er helt avgjørende. Det må også være sårn at vi alle ser elefant i rommet, og det er at nesten hele økningen i barnefattigdom kommer blant minoritetsbefolkningen, altså personer med innvandrerbakgrunn. Det er et tankekors hvis man ønsker en svært raus innvandrings-

politikk, for det lar seg ikke kombinere med en god nok integreringspolitikk og med å bekjempe sosiale ulikheter på sikt.

Presidenten: Audun Lysbakken – til oppfølgingsspørsmål.

Audun Lysbakken (SV) [11:04:06]: Jeg er veldig glad for at Høyre tapte spørsmålet om barnetrygden. Vi var i mange debatter med Høyre i forrige valgkamp der de fortalte at det var en dårlig idé. Nå forsvarer arbeids- og sosialministeren det. Det er bra. Jeg tror mange reagerer på at representanter for en regjering som gjennom denne krisen så konsekvent har latt være å stille krav til dem på toppen, f.eks. om null oppsigelser eller null utbytte, er veldig opptatt av det en kaller krav til dem som har minst. Da er det fort klasseinstinktet og ikke kunnskap som får avgjøre. Det synes jeg er leit.

Men jeg har et konkret spørsmål til slutt om arbeidsavklaringspenger. Det er svært mange som opplever at Nav ikke har mulighet til å følge opp tiltaksdeltakeren som vanlig nå i krisen, og derfor har SV flere ganger reist spørsmålet om en ekstra forlengelse av stønaden for folk på arbeidsavklaringspenger. Regjeringen har sagt at de skal vurdere det. Det blir ingen penger av vurdering. Er arbeidsministeren ferdig med vurderingen?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:05:16]: Vi har forlenget for arbeidssøkere, for det var rimelig. Det er fortsatt sårn, og særlig nå når smittetiltakene også rammer tiltaksdeltakere i stadig større grad, er det en vurdering som blir desto mer prekær. Men det er ikke sårn at vi bare har vurdert. Vi har sett om situasjonen har endret seg, om det tilsier endret politikk, og det er fortsatt svaret på dette.

Jeg må få bemerke eller bare påpeke to andre ting, og det er at den viktigste driveren av økt ulikhet er høy arbeidsledighet. Krisen nå er i privat sektor. Ni av ti som har mistet jobben eller er permittert, er i privat sektor. Hvis ikke privat næringsliv går bra, vil ulikheter vokse, fordi flere blir stående utenfor arbeidslivet. Jeg må også si, siden SV ved flere anledninger har tatt opp dette klasseperspektivet, at det i hvert fall er verdt å notere det interessante ved at et medlem av utdanningsmiddelklassen belærer et annet medlem av utdanningsmiddelklassen om klasseperspektiv.

Presidenten: Lise Christoffersen – til oppfølgingsspørsmål.

Lise Christoffersen (A) [11:06:32]: Pandemien reiser mange spørsmål om urettferdighet, også blant dem som blir syke på jobb. Koronastudien ved Oslo universitetssykehus viser allerede alvorlige langtidsvirkninger

for mange som har vært smittet. Hele 42 pst. rapporterer om dårligere helse enn før, 14 pst. om tungpustethet, 31 pst. melder om utmattelse. Så har regjeringa føyd til covid-19 på lista over yrkessykdommer, men i yrkesskedeforskriften er bare helsepersonell særskilt omtalt. Det oppleves som svært, svært urettferdig av ansatte i andre samfunnskritiske førstelinjeyrker, f.eks. varehandel, flyplasser, vektere, renholdere, lærere, barnehageansatte, i transportbransjen, for å nevne noen. Å oppleve rettferdighet er viktig for å sikre oppslutning om nødvendige tiltak. Hva er statsrådens begrunnelse for slik urettferdig forskjellsbehandling av mange av dem som tar den største risikoen for å holde samfunnet i gang under pandemien?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:07:39]: Som representanten Christoffersen påpeker, har vi nå lagt til covid-19 på yrkesskadelisten. Så er det riktig at reglene omfatter primært ansatte i helsevesenet, og det tror jeg de fleste er enig i. Dette er en gruppe som i helt ekstraordinær grad kommer i nær og direkte kontakt med koronasmitte, fordi jobben er bl.a. å håndtere personer som har koronasmitte. Samtidig er det lagt opp til at regelendringen også gjelder andre yrker der jobben gjøres i miljøer med særskilt sykdoms- eller smittefare, f.eks. i arbeidsområder hvor ansatte lett kan komme i kontakt med personer som er smittet. I utgangspunktet kan alle arbeidstakere få godkjent covid-19 med alvorlige komplikasjoner som yrkesskadesykdom. Men her er det viktig å presisere for folk at yrkesskadeerstatningen har aldri vært lagt opp sånn, og det er den heller ikke automatisk for covid-19, at bare fordi en blir smittet av covid-19 på jobb, er det automatisk en yrkesskade. Systemet er litt mer komplisert enn som så.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Rigmor Aasrud (A) [11:09:01]: Da krisen rammet, var regjeringen dårlig forberedt. Regjeringens reaksjon på krisen var kortsiktig og utilstrekkelig. Regjeringen foreslo krisepakker som ville flytte kostnader for permitterte fra arbeidsgivere til arbeidstakere. Dersom Stortinget hadde gått med på regjeringens forslag, hadde hundretusenvis av nordmenn som har stått uten arbeid et helt år, hatt mye mindre å leve av, og køene på Fattighuset hadde sannsynligvis vært enda lengre.

I dag hørte jeg statsråden i Politisk kvarter forklare hvorfor det var viktig med aktivitet for dem som går på sosialhjelp. Da er det et spørsmål å stille: Når vi har hatt så mange som har vært utenfor arbeidslivet, hvorfor har ikke da regjeringen i større grad satset på at de som er utenfor arbeidslivet, som er ledige og permittert, får nødvendig kompetansepåfyll? Og hvorfor er det så få som er på de ordinære tiltakene til Nav?

Hvis man mener at aktiviteter er bra, vil det også være bra for dem som er enten permittert eller arbeidsøkere nå, å komme seg inn på tiltak, og at enda flere får påfyll av kompetanse.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:10:20]: Jeg er helt enig i alt representanten Aasrud sa, bortsett fra problembeskrivelsen, for dette er et av de områdene hvor regjeringen virkelig har satt inn kraftfulle tiltak. En ting er over 1 mrd. kr på klassiske tiltak i Nav, nettopp fordi aktivitet er bra, og fordi det er tiltak man bruker når ledigheten går opp. Men det er også å rive muren mellom dagpengesystemet og utdanningssystemet, sånn at det skal bli lettere for flere å kunne ta etter- og videreutdanning.

Vi har ikke nøyd oss med bare å gjøre noe med etterspørselssiden, for å si det på den måten, vi har også massivt stimulert tilbudssiden gjennom ting som bedriftsinterne opplæringsmidler som primært går til dem som er i jobb, men også støtte til regionene for å kunne sette opp fagbrevprogrammer tilpasset dem som nå f.eks. har mistet jobben eller er blitt permittert, og som aldri har blitt ferdig med fagbrevet. Nav har beregnet at det er rundt 30 000 av dem som er ledige, som ikke har fullført videregående skole. Vi må rett og slett lage et system – og det har vi startet på nå – som gjør at når man er ledig, bruker man den tiden på å få høyere kompetanse, ikke bare gjennom de klassiske tiltakene våre, men også gjennom f.eks. å fullføre fagbrevet. For noen vil det også være aktuelt å ta deler av grunnskoleutdanning f.eks., eller også høyere utdanning.

Så her mener jeg at regjeringen har satt inn kraftfulle tiltak, både i det ordinære budsjettet for 2021 og også i tilleggsproposisjonen som kom i begynnelsen av året.

Rigmor Aasrud (A) [11:12:07]: Det er tydelig at statsråden og vi har en litt annen oppfatning av hva som er resultatet av det statsråden sier han er enig med meg i, for i 2017 var 19 400 på tiltak gjennom Nav, og i 2020 var det 12 900. Det er altså en nedgang på nesten 5 000 fra 2017. Og når man ser på dem som har tatt utdanning på eget initiativ, som går på dagpenger og er permitterte, så er det 2 900 flere i februar 2021 enn i mars 2020. Og når det gjelder dem som har opplæring som tiltak gjennom Nav, har økningen vært på 975.

Når vi har hatt nesten en dobling i arbeidsledigheten, synes jeg det er rart at man kaller dette «kraftfulle tiltak». Er det dette vi kan forvente at regjeringen kommer til å bidra med når man prater om kraftfulle tiltak i tiden framover? Det er en ganske puslete økning, må jeg si.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:13:08]: I det ordinære budsjettet for 2021 lå det inne 850 mill. kr til flere tiltaksplasser. Nå vet vi at milliardene flyr under koronakrisen, og det er det også riktig at de gjør, men det er da tross alt et beløp å snakke om. Hva er det det betyr? Det betyr 7 000 flere tiltaksplasser – for å nevne ett eksempel. I tilleggsproposisjonen kom det flere tiltaksplasser på toppen av det. I tillegg har vi bevilget ekstra penger både i budsjett og i tilleggsproposisjonen til tettere oppfølging av ungdom, til å sikre at de som er unge og kommer til Nav, skal få rask oppfølging, så de ikke blir gående i passivitet og raskt kan komme seg tilbake til jobb eller inn i opplæring. Vi har bevilget penger til et nytt sommerjobbprogram hvor Nav skal bidra til at det opprettes sommerjobber, og målet er 2 000 sommerjobber – også som en del av dette. Dessuten er det viktig at man ikke lenger behøver å gå på utdanning som tiltak for å ta utdanning mens man går på dagpenger. Den muren er nå revet. Dette kan alle gjøre mens de beholder dagpengene.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Rigmor Aasrud.

Rigmor Aasrud (A) [11:14:13]: Det er bra at den muren er revet. Det ba jo Stortinget om allerede i 2017, at man skulle legge til rette for at man i større grad kunne åpne for å ta utdanning, herunder utdanning som gir studiepoeng, mens man mottar dagpenger. Så dersom regjeringen hadde vært forberedt på at vi kunne komme i en sånn krisesituasjon, mener jeg det hadde vært mulig å legge mer til rette for at man kunne ta enda mer utdanning, for det trenger Norge. En økning i statsbudsjettet for 2021 er bra. 7 000 nye tiltaksplasser hilser vi velkommen. Men det er jo ikke noe å være veldig fornøyd med at en ikke klarte å komme i gang med det tidligere, for det har jo vært en krise som nå har vart siden mars i fjor, og det er da ganske mange måneder som er tapt når man ikke har klart å komme i gang tidligere.

Jeg forstår at regjeringen er fornøyd med det man har gjort, men hva er det viktigste grepet nå for å få flere inn i utdanning, sånn at vi kan møte den situasjonen som vi har havnet i, på en enda mer aktiv måte?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:15:19]: Jeg har et politisk prinsipp, og det er at jeg er aldri fornøyd. Jeg mener at vi har gjort mye som er bra og mye som er riktig, men som sagt: fornøyd er jeg ikke.

Det viktigste grepet nå for å få flere inn i utdanning er egentlig to ting: Det ene er at vi nå har laget en midlertidig ordning under korona for å kunne kombinere forskjellige typer utdanning/kompetanseheving og dagpenger. Noen vil lage et permanent system. Dette skal ikke bare være en koronaeløsning, det skal være en

permanent løsning, og det klart at da må vi også tenke igjennom en del problemstillinger, som f.eks. hvordan en skal kombinere Lånekasse-utdanning og dagpenger. Skal det være samme muligheter for en som ønsker å ta et universitetsfag til, som en som ønsker å ta et fagbrev? Det er viktige problemstillinger som Stortinget også skal ta stilling til.

Det andre punktet er at vi må passe på at ledigheten ikke biter seg fast. Det betyr at hvordan situasjonen vil se ut, og hva som er behovet i 2022, er det faktisk litt for tidlig å si noe om, men at vi vil ha behov for kraftfulle tiltak også da for å få flere inn i jobb, er jeg ganske sikker på.

Presidenten: Elise Bjørnebekk-Waagen – til oppfølgingsspørsmål.

Elise Bjørnebekk-Waagen (A) [11:16:37]: Jeg registrerer at i flere av svarene til foregående taler sier statsråden at det er bevilget én milliard gjennom en tilleggsproposisjon. Det stemmer, men det statsråden glemmer å si, er at dette var på bestilling fra Stortinget, og at dette var et vedtak regjeringspartiene stemte imot. Så denne milliarden er strengt talt ikke noe statsråden har funnet på selv.

Blant dem som er hardest rammet økonomisk i pandemien, er de som står uten jobb. Arbeiderpartiet har ved flere korsveier foreslått å forlenge maksimal periode for mottak av dagpenger. Regjeringen endret reglene 31. oktober. Det gjorde at man ikke fikk forlengelse for dem som hadde gått ut. Nå har regjeringen snudd, noe som gjør at de som gikk ut da, nå igjen kan søke om gjenopptak av dagpenger. Men imellom der har man stått mange måneder uten inntekt. Mener statsråden fortsatt at det var rett å fjerne de midlertidige reglene i fjor høst?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:17:42]: Jeg mener det var riktig basert på den situasjonen som var da. Jeg mener også det var riktig da smittesituasjonen fortsatte og ble som den ble, at vi ga mulighet til å søke på nytt.

Uenigheten mellom regjeringspartiene og opposisjonen har veldig mye dreid seg om hvilke beslutninger som skal tas når. Opposisjonen har vært veldig opptatt av at man skal forlenge tiltakene langt frem i tid, mens vi har vært opptatt av at man, hvis smittesituasjonen forbedrer seg, raskt skal tilbake til normalen.

Jeg må også få si at dette handler litt om historiskrivningen. Det er helt riktig – og det var viktig – at det var et godt samarbeid med Stortinget i mars/april i fjor. Men det er altså ikke slik at bare fordi regjeringen i sin første proposisjon ikke la frem tiltak på absolutt alle områder, men fikk anmodningsvedtak i Stortinget

etterpå, hadde regjeringen ikke tenkt å gjøre mer eller jobbet med mer. Det er for øvrig også tilfellet med mange av sakene som kom i tilleggsproposisjonen. Når Stortinget kort tid før regjeringen skal legge frem noe, vedtar noe på egen hånd, er ikke det automatisk sånn at det er tiltak regjeringen har vært mot eller ikke har jobbet med.

Presidenten: Elise Bjørnebekk-Waagen – til oppfølgingsspørsmål.

Elise Bjørnebekk-Waagen (A) [11:18:54]: Det vi snakker om nå, er strengt tatt at mennesker ble stående uten inntekt i flere måneder fordi regjeringen endret reglene midt i en pandemi – det på tross av at det hele tiden ble varslet at det kunne komme flere smittebølger.

Etter ett år med pandemi har vi fortsatt et brutalt arbeidsmarked. Flertallet i Stortinget har vedtatt at langtidsledige personer som fikk innvilget dagpenger før 20. mars 2020, skal få økte satser på dagpenger, lik den midlertidige dagpengesatsen. Regjeringen har ønsket å beholde den ordinære satsen på dagpenger for langtidsledige, og regjeringspartiene stemte imot innføring av forhøyet dagpengesats for gruppen med langtidsledige.

Da vil jeg ha svar på: Hvorfor mener regjeringen det er rettferdig at langtidsledige skal ha mindre utbetalt i dagpenger enn andre ledige?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:19:54]: Regjeringens begrunnelse er den samme som Arbeiderpartiets begrunnelse i fjor. Det er en grunn til at vi normalt har hatt en dagpengesats på litt over 62 pst. Så vidt jeg har registrert, har det ikke vært noen regjering som har jobbet med å heve den – heller ikke den rød-grønne regjeringen. Det er en lav sats sammenliknet med mange av de andre ytelsene våre, men vi har sagt at det er dagpengesatsen. Så var begrunnelsen for å gjøre den høyere under koronaen at det var en ekstraordinær situasjon som kom raskt på, hvor veldig mange på svært kort tid mistet jobben eller ble permittert. Da var det rimelig å ha en forhøyet sats, særlig for dem med lavest inntekt.

Det betydde – og det var Stortinget, som vedtok dette enstemmig, helt klar over – at man fikk to forskjellige satser. Men begrunnelsen var nettopp knyttet til koronasituasjonen, slik den er i også mange av de andre ytelsene våre som er ekstraordinære.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Terje Halleland (FrP) [11:21:20]: Mitt spørsmål går til statsråd Sveinung Rotevatn.

I klimaplanen har regjeringen foreslått mer enn en tredobling av CO₂-avgiften på norske arbeidsplasser, til

2 000 kr per tonn innen 2030. Dette er et skyhøyt avgiftsnivå, som vil gå rett inn på bunnlinjen til norske bedrifter og industrien vår. For Fremskrittspartiet har det vært helt uaktuelt å støtte en sånn form for særnorsk avgiftsøkning, rett og slett fordi vi mener at konsekvensene blir en svekkelse av konkurransekraften til næringslivet vårt og kan bety nedleggelse av norske arbeidsplasser eller at bedriftene flagger ut.

I høringsrunden til klimaplanen kom det klart og tydelig fram at Fremskrittspartiet ikke er alene om å mene dette. Flere bedrifter og organisasjoner uttrykte frykt for hvilke konsekvenser dette avgiftsnivået vil få for både arbeidsplasser og framtidig verdiskaping.

Norges Fiskarlag mente bl.a. at den norske fiskeflåten, som består av rundt 6 000 små og store fartøy, ikke har noen realistisk mulighet til å bytte energibærere i nærmeste framtid, og at en tredobling av CO₂-avgiften for dem kun vil fungere som enda en fiskalavgift til staten, noe som reduserer lønnsomhet og truer arbeidsplasser.

NHO Luftfart sier at den foreslåtte økningen i CO₂-avgiften vil gi et flyrutetilbud som vil bli dårligere og langt dyrere i årene som kommer, og omtaler regjeringens avgiftsøkning som ren symbolpolitikk.

Med denne rettmessige frykten til mange norske bedrifter som bakteppe mener jeg at både norske arbeidstakere og norske bedrifter, de som holder hjulene i gang og finansierer velferdssamfunnet vårt, har rett på noen svar. Hvilke finansielle vurderinger og konsekvensutredninger har regjeringen lagt til grunn for den foreslåtte og drastiske økningen av CO₂-avgiften?

Statsråd Sveinung Rotevatn [11:23:16]: La meg starte med å seie at eg er glad for at vi dei siste åra, i godt samarbeid med Framstegspartiet i budsjetta, har auka CO₂-avgifta. Vi har også tetta hol i delar av avgiftsregimet, slik at dei som før ikkje har hatt avgift, no har fått det. Det har vore ein viktig del av den klimapolitikken regjeringa fører, og som har som resultat at utsleppa no går ned og er på sitt lågaste nivå på 27 år.

I klimaplanen som Stortinget får gleder av å diskutere og behandle i morgon, og som vi sikkert kjem tilbake til mange detaljar i då, er auka i CO₂-avgift fram mot 2030 ein viktig del. Det er ikkje det einaste verkøyet. Planen legg opp til utsleppskutt på 20 millionar tonn i ikkje-kvotepliktig sektor, og auke i CO₂-avgift står for 7,5 av dei. Så det er eit betydeleg og viktig verkemiddel, men det er ikkje det einaste.

Det er likevel viktig nettopp av omsyn til næringslivet. For det næringslivet først og fremst seier til oss at dei ønskjer av klimapolitikken, er at han er føreseieleg. Dei ønskjer å vite kva kostnadene ved å sleppe ut CO₂

vil vere framover, slik at dei år for år kan investere i grønare løysingar – i hydrogen, i biogass, i batteripakkar, i elektrifisering.

Det er riktig at der vi har kome veldig langt på nokre område, som f.eks. når det gjeld personbil, der salstala går gjennom taket for batterielektriske køyre- tøy, er det nokre næringar der det tek tid å fase inn null- utsleppsløysingar, og fiskerinæringa er ei av dei. Når det er sagt, registrerer eg at Enova nettopp endra støttepro- grammet sitt til batteri til fartøy og fiskerifartøy nett- opp fordi det no er så stor pågang frå fiskerinæringa om å få installert batteri, om å få hybridteknologi opp å gå, slik at dei kan kutte utgiftene sine, bl.a. til CO₂-avgift, og tene meir pengar.

Vi ønskjer at næringslivet skal gjere slike investe- ringar. Difor er eg glad for at det ser ut til at Stortinget er einige om at det er riktig å heve CO₂-avgifta framover. Eg veit det er unntak, men dei aller fleste eg snakkar med i næringslivet, seier til meg at det er klokt og den mest effektive klimapolitikken.

Terje Halleland (FrP) [11:25:20]: Takk for svaret. Jeg er litt usikker på hva jeg skal bruke det til.

Vi har en god del industribedrifter, og det kan ikke være sånn at statsråden kun snakker med dem jeg ikke snakker med. For vi har mindre industribedrifter som ikke er en del av kvotepliktig sektor, og som dermed blir rammet av å skulle betale en CO₂-avgift.

Meningen den gangen dette ble gjort, var at de mindre bedriftene skulle bli beskyttet mot de store internasjonale konsernene. Hvis jeg får lov å bruke Fig- gio som eksempel, som er en av de mindre indus- tribedriftene som blir rammet av CO₂-avgift i dag, og som blir rammet på en sånn måte at de betaler dobbelt så høy avgift som de store internasjonale konsernene i kvotepliktig sektor: Hva skal svaret mitt være til dem om framtiden? Skal jeg si at vi skal tredoble avgiften, som allerede er dobbelt så høy? Hva kan jeg si til den bedriften? Kommer de til å produsere porselen på Fig- gio i årene som kommer?

Statsråd Sveinung Rotevatn [11:26:31]: Ja, det hå- per eg absolutt at ein kjem til å gjere.

Så er det ikkje slik at grunnen til at enkelte bedrifter er inne i kvotesystemet og andre er utanfor, er at ein ønskjer å beskytte enkelte bedrifter mot andre bedrif- ter, eller mot konkurranse. Det har rett og slett å gjere med at når ein skal setje opp eit så svært kvotesystem over heile Europa, må ein setje nokre praktiske grenser for kor mange som kan delta i den kvotehandelen. Men nok om det.

Det er uansett slik at industribedrifter som ikkje er med i kvotesystemet, også bør ha ein kostnad ved å

sleppe ut klimagassar. Dersom ein skal begynne å gje stadig fleire unntak frå det, vil ikkje systemet verte meir rettferdig. Det vil verte meir og meir urettferdig jo fleire som får unntak. Den store fordelene for bedrifter som er utanfor kvotesystemet, er jo at bl.a. Enova stiller opp med store midlar i støtte til grøn teknologi. Difor vil det vere slik at for bedrifter som den representanten Halle- land nemner, som i dag baserer seg på naturgass, vil f.eks. biogass kunne vere eit alternativ.

No kan ikkje eg på førehand love kven som får støtte, og ikkje, men eg veit at regjeringa har løyvd bety- delege midlar til Enova, og dei gjev støtte til den typen investeringar.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Gisle Meininger Saudland.

Gisle Meininger Saudland (FrP) [11:27:49]: Et para- doks i norsk klimapolitikk er at man flytter utslippene ut av Norge sånn at det kommer på et annet lands kli- maregnskap. Det betyr at man legger ned næring i Nor- ge. Det er ikke bra for næringslivet, og det fører heller ikke til at utslippene globalt sett går ned.

En av de næringene som blir hardest rammet av en økt CO₂-avgift, som vi diskuterte nå i stad, er fiskerinæ- ringen. For å unngå konkurs blir fiskerinæringen på Sørlandet, hvor jeg kommer fra, tvunget til å reise til Danmark for å fylle diesel, for der har de ikke denne avgiften.

Logikken er at det er bedre å tvinge fiskerne til å kjøre skytteltrafikk over Skagerrak for å fylle diesel i Danmark, og at utslippene blir registrert der istedenfor i Norge, sånn at Norge kommer bra ut i klimaregnska- pet, selv om det ikke er slik. Ser statsråden at dette er et paradoks, og hvorfor i all verden er det noe han ønsker?

Statsråd Sveinung Rotevatn [11:28:49]: Eg ønskjer ikkje karbonlekkasje i nokon sektorar, men det er verdt å ta med seg, når det gjeld dette spørsmålet, at det ikkje er slik at det kjem til å koste 0 kr i klimagassavgifter å fylle fossilt drivstoff i andre europeiske land framover. EU har auka klimamålet sitt kraftig. Dei diskuterer no å ta skipsfart inn i kvotesystemet. Så her kjem det til å skje ei utvikling, og den utviklinga må også skje i Noreg.

Samtidig har regjeringa sagt at når vi skal auke kli- magassavgiftene framover, er ikkje det for å fylle opp statskassa. Vi er ikkje for å auke det generelle skatte- og avgiftsnivået. Tvert imot, vi kjem til å betale tilbake gjennom lettare i andre skatter og avgifter, inn mot ulike næringar, inn mot bedriftene, og gje målretta støtte til klimateknologi.

Vi ser no ei utruleg positiv utvikling i fiskerinæringa som ikkje berre handlar om at ho er svært lønsam for tida, men også om at det vert investert i ny, grøn tekno-

logi, i hydrogen, i batteri. Det er ei utvikling eg er redd vil stoppe opp dersom ein ikkje skal ha nokre klimambisjonar på vegner av den næringa, eller på vegner av andre næringar.

Presidenten: Den muntlige spørretimen er da omme.

Sak nr. 2 [11:29:54]

Redegjørelse av statsministeren om pandemien – strategi for gjenåpning av samfunnet (Det vil bli foreslått debatt umiddelbart etter redegjørelsen)

Statsminister Erna Solberg [11:30:22]: Takke for muligheten til å redegjøre for Stortinget om planen for hvordan vi skal åpne samfunnet opp igjen og ta hverdagen tilbake.

Formålet med en gjenåpningsplan er å skape forutsigbarhet. Samtidig er det mye vi ikke vet. Hvor mye sprer viruset seg ut over våren og sommeren? Hvor fort kommer vaksinene? Hvor godt virker vaksinene mot smittespredning, og får vi flere nye mutasjoner?

Dessverre er det fortsatt mye usikkerhet. Den kan ikke tas bort med en plan. Vi kan derfor ikke med sikkerhet si når ulike deler av samfunnet kan åpne opp. Vi må basere oss på den observerte utviklingen i smitte, sykehusinnleggelses, kapasiteten i helsetjenesten og vaksinasjon.

Takten i gjenåpningen av Norge må bygge på data, ikke på datoer. Planen regjeringen legger frem i dag, bygger på faglige råd fra helsemyndighetene. Vi kommer ikke med konkrete datoer, men vi sier hvilke forutsetninger som må være til stede for at vi kan åpne opp, og i hvilken rekkefølge vi skal åpne opp de ulike delene av samfunnet. Det gir en form for forutsigbarhet, og regjeringen vil følge opp med løypemeldinger underveis for å si hvordan vi ligger an. Planen vil derfor bli mer og mer konkret jo nærmere de ulike trinnene i gjenåpning vi kommer.

Regjeringen laget i fjor en strategi for håndteringen av pandemien. Det overordnede målet og prioriteringene ligger fast og vil også gjelde for gjenåpningen. Vårt mål er å fremdeles ha kontroll på smittespredningen. Slik skal vi ivareta helse, redusere forstyrrelser i samfunnet og beskytte økonomien.

Også når vi skal åpne samfunnet opp igjen, vil vi prioritere barn og unge først. Deretter kommer helsen til arbeidsplasser og næringsliv. Vi kommer til å gjøre dette trinnvis og kontrollert. Når vi åpner opp ett trinn, vil vi som hovedregel vente i tre uker før vi går videre til neste trinn. Når vi ser at det er trygt, at smitten ikke øker igjen, vil vi gå videre til neste trinn i planen.

Regjeringens gjenåpningsplan består av fire trinn og inneholder en oversikt over hvilke tiltak som vil kunne lettes på i hvert trinn.

Det første og forberedende trinnet er å komme tilbake til det nasjonale tiltaksnivået vi hadde før 25. mars, da vi innførte nye nasjonale tiltak for å håndtere den stigende smitten i ukene før påske. Tiltakene kan se ut til å ha gitt effekt. Antallet nye registrerte tilfeller falt gjennom påsken. Samtidig er antallet innlagt på sykehus fortsatt på et nivå vi ikke har sett siden april i fjor. Mange har vært på reise i påsken, og færre har testet seg, slik vi også har sett i andre ferier og høytider. Derfor er det behov for flere hverdager for å få mer kunnskap om hva som er smittesituasjonen nå etter påske. Regjeringen vil i neste uke vurdere om alle eller deler av de nasjonale tiltakene som kom 25. mars, kan reverseres.

Jeg vil nå si litt mer om hvordan vi vil vurdere når vi kan gå fra ett trinn i gjenåpningsplanen til det neste.

For å ha kontroll er det som sagt behov for å se resultater av hvert trinn før vi går til det neste. For å ha sikre nok data må det gå om lag tre uker mellom hvert trinn. Vi må være forberedt på at lettelser som gjøres, kan måtte reverseres dersom smitten igjen stiger.

Situasjonen vil bli vurdert basert på tre sjekkpunkter:

1. smittesituasjonen og sykdomsbyrden
2. kapasiteten i helsetjenesten, både den kommunale og i spesialisthelsetjenesten
3. vaksinasjon

Disse tre punktene må vurderes samlet og må alltid vurderes opp mot tiltakenes konsekvenser, både for folk og for økonomien.

Det første vi må vurdere, er smittesituasjonen og sykdomsbyrden. Faren for at smittespredningen kommer ut av kontroll, er fortsatt til stede. Som vi har sett de siste ukene, kan smittesituasjonen endre seg raskt så lenge en større del av befolkningen ikke er vaksinert. Vi antar at smittespredningen vil dempes i sommersesongen, i år som i fjor. Men omfanget er usikkert, særlig med de nye og mer smittsomme virusvariantene.

Før vi åpner opp, må vi ha sett lave og stabile smittetall, og det er viktig at antallet innleggelses i sykehusene kommer ned fra dagens nivå.

Det pågår nå ulike piloter med massetesting i Oslo, Bergen, Askøy og Molde. Piloten ved Blindern er avsluttet og viste at om lag 50 pst. av studentene testet seg. Av de om lag 2 700 testene var det 7 positive prøver.

Målet vårt er å komme i gang med systematisk og regelmessig testing i skoler nå etter påske. Det vil da være de kommunene med høyest smittepress i skolealder som vil bli prioritert.

Hurtigtester og selvtester egner seg best til massetesting fordi det ikke går ut over laboratorienes kapasitet, og fordi vi har god tilgang på slike tester. Massetesting kan bidra til mer fysisk undervisning og til at vi raskere kan gå til nye trinn i gjenåpningsplanen dersom smitten begrenses.

Det andre sjekkpunktet i vurderingen av hva vi kan åpne, er kapasiteten i helsetjenesten. Det gjelder både kapasiteten i kommunene til å teste og smittespore og kapasiteten i sykehusene. Vi må sørge for at både covid-19-syke og andre som trenger behandling, får det beste tilbudet vi kan gi dem. Erfaringene tilsier at kapasiteten til å smittespore blir presset før kapasiteten i sykehusene, særlig ved lokale utbrudd.

Det tredje vi må vurdere, er vaksinasjon. Etter hvert som stadig nye deler av befolkningen blir vaksinert, vil de smittede i gjennomsnitt bli stadig yngre. Blant de unge er det færre som blir alvorlig syke og dør. Det betyr at vi kan håndtere et noe høyere smittenivå.

Til nå er det satt 1 million vaksinedoser i Norge. 725 000 har fått første dose, og 290 000 har fått andre dose. De aller eldste har nå fått begge vaksinedosene, og mange kommuner er i gang med å vaksinere personer under 75 år.

Vårt beste anslag, dersom vi får de leveransene som vi er lovet, er at alle over 18 år har fått tilbud om første dose i løpet av juli, men dette er usikkert. Pfizer/BioNTech og Moderna vil levere stadig flere doser frem mot sommeren. Vi forventer leveranser av Janssen-vaksinen fra april og utover, men de store volumene derfra kommer først i juni. AstraZeneca-vaksinens status er fortsatt uavklart.

For å kunne dokumentere at vi er vaksinert, at vi har tatt en koronatest eller har naturlig immunitet etter gjennomgått covid-19, jobber vi nå med å lage et koronasertifikat. Norge deltar også i det europeiske arbeidet med koronasertifikater, og den norske løsningen vil være i tråd med EUs digitale grønne sertifikat. Det er en klar ambisjon fra EU-kommisjonen og Verdens helseorganisasjon at den europeiske løsningen skal ses i sammenheng med og tilpasses en internasjonal løsning.

Regjeringen utreder om en forenklet utgave av et koronasertifikat også kan brukes nasjonalt for å kunne åpne opp mer og raskere, gjennom digital dokumentasjon av test- og vaksinestatus.

Regjeringen vil også vurdere nye råd for dem som er ferdig vaksinert. Det forskes nå intenst på hvorvidt vaksinene, i tillegg til å beskytte mot sykdom, også beskytter mot videresmitte, og nye studier tyder på at dette er tilfellet. Dermed reduseres risikoen for at vaksinerte personer skal spre smitte uten selv å være syke. Dette er veldig gode nyheter.

Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratet er i gang med å vurdere kunnskapsgrunnlaget og vil oppdatere sine råd så snart det er forsvarlig. Det kan f.eks. være aktuelt å åpne opp for fritak fra hjemmekontor og at én husstand kan få besøk av flere. Vi må også se på regler for smittekarantene, innreisekarantene og ventekarantene for dem som er vaksinert. Dette vil vi altså komme tilbake til.

Foruten noen få unntak er grensene til Norge praktisk talt stengt for personer som ikke er bosatt i landet eller er norske. De som har unntak, er underlagt et strengt innreiseregime. Antallet personer som krysser grensen, er derfor på et lavt nivå. I påsken var det en reduksjon i antall utenlandsreisende på norske flyplasser på 96 pst. sammenliknet med 2019.

Norge har hele tiden hatt blant Europas strengeste innreiserestriksjoner. Det skal vi fortsatt ha. Samtidig må vi ivareta behovet for en trygg og forutsigbar transport av medisiner, varer og driftskritisk personell som ikke er mulig å finne i Norge. Hvis ikke stopper Norge opp.

Også på grensen vil gjenåpningen skje gradvis og kontrollert. I vurderingen av hvor raskt grensen kan åpnes for nye grupper, vil vi, i tillegg til å se på de tre sjekkpunktene, også se hen til smittesituasjonen i andre land og til de erfaringene vi løpende gjør med det innreiseprogrammet vi nå har. Hvor mye vi kommer til å åpne opp på grensene i de ulike trinnene, er derfor fortsatt litt usikkert.

Regjeringen har etablert en søknadsbasert innreiseordning for arbeidsreisende. Den 20. februar ble det, gjennom denne ordningen, åpnet for innreise for utlendinger med teknisk kompetanse som gjør arbeid som er strengt nødvendig for å opprettholde aktiviteten i norske virksomheter. Ordningen er senere utvidet til også å inkludere spesialisert arbeidskraft som er nødvendig for å bygge, drifte eller vedlikeholde infrastruktur.

Vi vurderer å utvide ordningen ytterligere i neste uke. Det overordnede målet i første omgang er å prioritere utenlandske arbeidstakere som kan bidra til å gjøre tapet av verdiskaping og jobber minst mulig, innenfor de rammer som følger av smittevern hensyn.

La meg nå si mer om de nasjonale tiltakene i hvert enkelt av de fire trinnene i gjenåpningsplanen.

Jeg har likevel først lyst til å understreke at befolkningen fortsatt må være forberedt på strengere lokale eller regionale tiltak i kortere eller lengre perioder. Risikoen for lokale utbrudd vil vedvare så lenge barn og unge ikke er vaksinert. Store regionale utbrudd kan også gjøre det nødvendig å avvente den nasjonale gjenåpningen.

Regjeringen vil som nevnt i neste uke vurdere om hele eller deler av den nasjonale innstramningen som kom før påske, kan reverseres. Dette er trinn 1 i gjenåpningen og kan ses på som en forberedende fase.

I trinn 1 vil vi bl.a. vurdere å åpne for:

- inntil fem gjester i private hjem
- skjenking til kl. 22, med krav om matservering
- at arrangementer som kun samler personer fra én kommune, kan gjennomføres
- at avstands anbefalingen endres tilbake til 1 meter
- inntil 100 personer på arrangementer innendørs, som kultur- og idrettsarrangementer, konferanser og gudstjenester, der alle sitter på faste tilviste plasser
- inntil 200 personer på arrangementer utendørs, men 200 personer ganger 3 kohorter hvis publikum sitter på faste tilviste plasser – som oftest en fotballstadion

Som kulturministeren varslet før påske, vil regjeringen også i neste uke vurdere om det skal åpnes for treningskamper utendørs i serier hvor et flertall av utøverne har idretten som yrke, i fotball for de to øverste nivåene. Den første uken i mai tar regjeringen sikte på å åpne for seriespill i de samme seriene. Igjen vil forutsetningen være at smittesituasjonen tillater det, og at det er god etterlevelse av smittevernprotokoller i idretten.

På alle trinn i planen legges det opp til at skoler og barnehager følger trafikklysmodellen. Det vil altså være den enkelte kommune som vurderer behovet for skjerpet nivå etter en vurdering av situasjonen lokalt.

I trinn 2 vil vi prioritere lettelsers for barn og unge og studenter, samtidig som det vil komme andre lettelsers som vil bety mye for oss alle. Generelt vil vi fortsatt anbefale at arrangementer og aktiviteter bør foregå utendørs, når det er mulig.

Slik det ser ut nå, med dagens utvikling av epidemien og tempoet for vaksinasjonen, vil det tidligst være mulig å starte på det andre trinnet av gjenåpningsplanen i siste halvdel av mai.

Trinn 2:

- Det vil bli åpnet for økt fysisk undervisning på universiteter, høyskoler og fagskoler.
- For besøk i private hjem åpner vi forsiktig fra fem til ti gjester, fordi vi vet at mye av smittespredningen nettopp har skjedd i slike sammenhenger.
- For private arrangementer i leide lokaler vil det bli åpnet for inntil 20 personer.
- Skjenketiden utvides til kl. 24, og kravet om matservering fjernes.
- Arrangementer kan gjennomføres med inntil 200 personer innendørs der alle sitter på faste tilviste plasser.

- Barn og unge vil kunne delta på arrangementer og organisert trening innenfor kommunen. Innendørs vil det være en antallsbegrensning på 100.
- For voksne i breddeidretten åpnes det gradvis for organisert trening både ute og inne, i grupper på inntil 20 personer. Helsemyndighetene vil innen midten av april foreslå en modell for gjenåpning av breddeidretten.
- Reiser innenlands kan gjennomføres.
- Rådet om å unngå reiser til utlandet vil bli opprettholdt, med mindre reisen er strengt nødvendig. Det vil fortsatt være strenge krav om karantene og testing for dem som kommer inn i landet.
- Det vil komme lettelsers for familiebesøk fra utlandet, både fra EØS-området og tredjeland. Vi vil bl.a. vurdere åpning for innreise for kjærester og beste foreldre.
- Det vil komme lettelsers for prioriterte grupper med arbeidsreisende fra utlandet.

Hvilke rammer som vil gjelde for 17. mai, er det for tidlig å ta stilling til nå. Regjeringen vil komme tilbake i siste halvdel av april med nærmere informasjon om råd og anbefalinger for feiringen av nasjonaldagen.

Når det gjelder rammer for festivaler, konserter og andre arrangementer gjennom sommeren, kommer regjeringen tilbake til dette tidlig i mai.

I trinn 3 vil det kunne åpnes for lettelsers i både det private og det offentlige rom, bl.a. ved å tillate at flere samles.

- Det åpnes for at en kan ha 20 gjester hjemme. 50 personer kan møtes på private arrangementer i leide lokaler.
- For offentlige arrangementer vil det bli gjort egne vurderinger som knyttes opp mot eventuell bruk av hurtigtester og koronasertifikat.
- Det blir normale skjenketider, men det vil fortsatt være krav om registrering og god avstand mellom gjestene.
- Vi vil fortsatt ønske at flest mulig jobber på hjemmekontor.
- I breddeidretten for voksne vil det bli vurdert å åpne gradvis for seriespill og øvrige konkurranser.
- Barn og unge vil kunne delta på arrangementer og organisert trening på tvers av kommunegrensene.
- Toppidrettsutøvere kan nå drive tilnærmet normal idrettsaktivitet.
- Vi vil også åpne for mer utenlandsreiser, men med fortsatt krav til karantene og testing. Disse kravene kan imidlertid bli endret fra i dag. Også for reiser utenlands vil vi vurdere hvordan koronasertifikatene kan brukes.
- Det vil også åpnes for mer normal arbeidsinnvandring.

I trinn 4 vil mye kunne være tilnærmet som normalt, men det vil fortsatt være krav til smitteverntiltak, avstand, at man er hjemme når man er syk eller i karantene, og det kan fortsatt være behov for noe bruk av hjemmekontor.

Det vil fortsatt være antallsbegrensninger knyttet til store offentlige arrangementer, breddeidrett og fritidsaktiviteter, men reglene for dette må vurderes løpende.

Det kan fortsatt være aktuelt med innreiserestriksjoner, særlig for reisende fra tredjeland. En må også regne med at det vil kunne være krav om karantene og test for reisende fra enkelte områder. Også reglene som gjelder for innreise, må løpende vurderes.

Innholdet i trinnene vil kunne endres, bl.a. basert på ny kunnskap om hvordan og hvor smitte skjer, og de erfaringene som gjøres gjennom gjenåpningen. Det kan også vise seg å være nødvendig å gå mer stegvis frem. Planen vil bli mer og mer konkret jo nærmere gjenåpningen vi kommer.

Jeg forstår at mange kunne ønske en plan der vi har mer konkrete datoer. En tidfestet gjenåpningsplan kunne skapt økt forutsigbarhet dersom vi med sikkerhet kunne anslå hvordan pandemien vil utvikle seg videre. Det kan vi ikke. Usikkerheten er for stor. Det kan komme nye mutasjoner som på nytt endrer spillereglene. Det er usikkerhet om hvor fort vaksinene kommer, og hvor godt de virker mot smittespredning.

Det er derfor min vurdering at det ikke er hensiktsmessig å tidfeste de ulike trinnene i planen nærmere, men i stedet la disse være gjenstand for løpende vurderinger basert på klare sjekkpunkter.

Selv de landene i Europa som har datofestet lettelse i sine planer, tar klare forbehold om at det er smitteutviklingen som styrer. Mottoet i Storbritannia er data foran datoer. Gjenåpningen i Tyskland er planlagt ved at terskelverdier for smittesituasjonen bestemmer både fremdrift og reversering i planen.

Selv om mye er usikkert, anslår regjeringen at vi trolig har gått de tre første trinnene i planen innen utgangen av juni dersom vi ikke opplever større tilbakeslag.

Folkehelseinstituttet har gjennomført ulike modellsimuleringer for å vise hvordan smitten vil kunne utvikle seg fremover i ulike scenarioer. Disse simuleringene viser at vi må forberede oss på at smitten kan øke noe igjen utover høsten. Hvor mye den øker, vil være avhengig av hvor mange som lar seg vaksinere, og hvor godt vaksinen fungerer.

Oppslutningen rundt vaksineprogrammet og de foreløpige resultatene om vaksinens effekt gir grunn til optimisme. Men særlig blant barn, unge og de som av ulike grunner har takket nei til vaksine, kan det

komme ny smitte. Dersom det blir aktuelt med nye tiltak, tror vi at de vil være langt mindre inngripende enn dem vi nå har.

For hvert trinn blir hverdagen litt mer normal og nærmere slik vi husker den fra før 12. mars i fjor. Det vil være en tid for både glede, utfoldelse og frihet, men ikke nødvendigvis for alle. Noen vil stå igjen med konsekvensene av pandemien lenger enn andre. Noen vil ha helseproblemer etter gjennomgått sykdom. Noen barn har vært utsatt for vold i hjemmet. Noen vil henge etter på skolen. Noen vil ha psykiske helseutfordringer. Andre vil ha problemer med å skaffe seg jobb.

Regjeringens mål er at ingen skal stå igjen alene med sine utfordringer forårsaket av pandemien. Vi har stått i dette sammen. Vårt mål må nå være at vi også skal komme oss sammen ut av krisen.

Regjeringen vil derfor følge opp disse områdene fremover. Vi vil kartlegge utfordringene og identifisere målrettede tiltak. Mye av arbeidet er satt i gang. Flere initiativ vil bli tatt. Jeg vil straks si litt mer om hvert av disse områdene, men først og fremst varsle at regjeringen vil komme tilbake til dette i revidert nasjonalbudsjett.

Nylig har Folkehelseinstituttet laget den første oppsummeringen om senvirkninger etter covid-19-sykdom. Det kan f.eks. dreie seg om tung pust, tretthet eller nedsatt luktesans og smaksans. I desember i fjor publiserte Helsedirektoratet nasjonale faglige råd for rehabilitering etter covid-19.

Mange kan få god hjelp gjennom tilpassede tilbud på kommunalt nivå, mens andre har behov for spesialisert kompetanse og bred tverrfaglig utredning i spesialisthelsetjenesten. Helsedirektoratet arbeider nå med å ferdigstille en nasjonal plan for rehabilitering etter covid-19.

Det er mange enkelthistorier som gjør inntrykk. Det pågår studier både i Norge og i andre land for å få frem mer forskningsbasert kunnskap om senvirkninger. Vi vil bruke denne kunnskapen til å bygge et godt rehabiliteringstilbud til dem som har gjennomgått covid-19, slik at flest mulig kan vende tilbake til livet de levde før pandemien.

Mange mennesker opplever økt ensomhet og tristhet, og de savner mer sosial kontakt med andre. For de fleste vil antakelig bekymringstankene og følelsen av ensomhet gå over når hverdagen blir mer som før. Samtidig vet vi at ensomhet kan føre til mer psykiske plager for noen, særlig for allerede sårbare personer. For barn, unge og andre som har det utrygt hjemme, er situasjonen vi nå står i, ekstra krevende.

Vi har tatt flere grep for å redusere de negative konsekvensene av smitteverntiltakene. Siden mai i fjor og til nå har det blitt bevilget over 2,8 mrd. kr for å ivareta

sårbare grupper. Midlene har bl.a. gått til økt tilgjengelighet i helsestasjons- og skolehelsetjenesten og barne- og ungdomspsykiatrien, til å opprettholde lavterskeltilbud og aktivitetstilbud og til å styrke hjelpetelefonene.

Fremover må vi vurdere om det er behov for å styrke innsatsen ytterligere. Derfor har vi nylig nedsatt en ekspertgruppe som skal se på konsekvensene pandemien har hatt for folks psykiske helse og rusbruk.

Ekspertgruppen skal levere sin rapport innen 30. april, og de skal foreslå konkrete tiltak for hvor innsatsen bør rettes inn for å møte disse utfordringene. Regjeringen vil bruke rapporten som grunnlag når vi skal se på hvordan vi skal unngå at psykiske helseutfordringer under pandemien blir varige.

I det siste året har mange elever fått et skoletilbud som ikke har hatt samme kvalitet som i et normalt skoleår. Selv om opplæring hjemme har fungert bra for mange, vet vi at det ikke har fungert like bra for alle. Det er også geografiske forskjeller i hvor mye opplæring som er gitt digitalt.

Det er bevilget 500 mill. kr til kommunene som kan brukes til å opprette nye eller å utvide eksisterende sommerskoletilbud sommeren 2021. Sommerskolen skal gi både faglig, sosialt og kulturelt påfyll til elever i grunnskolen.

Fafos gjennomgang av konsekvensene for videregående skole tyder ikke på at flere elever sluttet i løpet av skoleåret 2019–2020. Men vi vet foreløpig lite om frafallet i dette skoleåret, og det er for tidlig å si noe om de langsiktige konsekvensene for elevene.

Når vi nå starter gjenåpningen, blir det viktig at vi setter inn tiltak, slik at de som har mistet opplæring som følge av pandemien, kan få nødvendig støtte og opplæring, og at de som har påbegynt læretiden, får muligheten til å oppnå fagbrev.

Tilskuddet til fullføringstiltak for avgangselever i videregående opplæring som mangler karakterer på vitnemålet, er videreført med 150 mill. kr i 2021. Regjeringen har åpnet for at fylkeskommunene også kan bruke tilskuddet på sommerskole og andre opplærings-tilbud utover det ordinære tilbudet i fylkeskommunen.

Stimuleringstilskuddet til læringer er videreført med 100 mill. kr i 2021. Tilskuddet skal gå til læringer som er eller står i fare for å bli permittert eller miste læreplassen, og for at flere skal få en læreplass fremover. Det er særlig rettet mot lærefag som er hardest rammet av pandemien.

Det er også bevilget 150 mill. kr til et utvidet tilbud til dem som ikke får læreplass. Tilbudet har foreløpig fått navnet «fagbrev som elev» og skal være et bedre tilbud enn dagens Vg3 i skole.

Barn og unge har ofret mye under pandemien. Nå må vi strekke ut en hjelpende hånd til dem som har mistet progresjon i opplæringen på grunn av dette.

For studenter i høyere utdanning og fagskoleutdanning har studietilværelsen blitt svært annerledes enn planlagt. En del studenter har problemer med å opprettholde studieprogresjonen. En del har opplevd en forverret økonomisk situasjon fordi de har mistet deltidsjobben sin eller på grunn av problemer med å finne deltidsjobb ved siden av studiene.

Regjeringen har vært opptatt av å støtte studentene, senest gjennom en tiltakspakke som vi la frem i januar. Blant annet har lærestedene og studentsamskipnadene fått midler til å ansette studenter til å følge opp andre studenter både faglig og sosialt.

Regjeringen ønsker å støtte universitetene, høyskolene og fagskolene i arbeidet med å gi så mange studenter som mulig muligheten til å gjennomføre vårsemesteret i henhold til normert studieprogresjon.

Kunnskapsdepartementet samarbeider nå med representanter for institusjonene og studentene for å finne kompenserende tiltak som kan implementeres raskt. Vi vet at studentene har hatt det tøft i denne perioden, og vi har vært opptatt av å bidra med det vi kan. Jeg er glad for å se at frafallstallene totalt sett ikke har økt.

Vold og overgrep mot barn og unge kan være vanskelig å avdekke også i en situasjon uten pandemi. Barn vegrer seg gjerne for å snakke om opplevelsene sine. For mange voksne kan det også være vanskelig å spørre barn når det er mistanke om at alt ikke er som det skal hjemme.

En del voldsutsatte barn og unge vil ha behov for behandling for psykiske helseplager, enten i kommunen eller i spesialisthelsetjenesten. Regjeringen har styrket kompetansen og kapasiteten i disse tjenestene, både før og under pandemien, og vi ser, som sagt, på nye tiltak.

Arbeidet mot vold og overgrep mot barn er høyt prioritert av regjeringen. Vi er nå inne i siste året av opptrappingsplanen mot vold og overgrep. I 2021 styrker vi innsatsen med 96 mill. kr, slik at den samlede satsingen i planperioden nå er på om lag 1,1 mrd. kr. Arbeidet videreføres, og regjeringen tar sikte på å fremme en ny handlingsplan mot vold i nære relasjoner før sommeren.

Barne- og familiedepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet kartlegger nå utfordringene knyttet til vold og overgrep under pandemien og vurderer behovet for nye målrettede tiltak frem mot revurdert nasjonalbudsjett.

Koronapandemien har gitt det dypeste tilbakeslaget i norsk økonomi i etterkrigstiden, og utslagene i arbeidsmarkedet har vært kraftige.

Arbeidsledigheten har falt kraftig siden i fjor vår, men er fortsatt klart høyere enn før pandemien. Det er nå registrert nesten 212 000 personer som arbeidsøkere hos Nav. Av disse var 115 000 helt ledige. Mange er unge. Dette er mennesker som vil jobbe, og som vi trenger i jobb.

Mange permitterte vil trolig kunne vende raskt tilbake til arbeid når smittesituasjonen bedrer seg. Personer som har vært helt fraværende fra arbeid i lang tid, vil derimot kunne ha utfordringer med å komme i jobb. Det er derfor en risiko for at pandemien kan påvirke arbeidsmarkedet også på lengre sikt.

En ny lønnsstøtteordning skal stimulere foretak til å ta permitterte arbeidstakere raskere tilbake i arbeid. De kan dermed forberede seg på gjenåpning av virksomheten selv om inntektene ikke er der ennå. Det vil motvirke at ledigheten festner seg på et høyt nivå. Ordningen er utviklet i samarbeid med partene i arbeidslivet.

Arbeidsmarkedstiltak er et sentralt virkemiddel for å få flere arbeidsledige over i jobb. For å unngå at arbeidsledigheten blir varig høyere, har vi økt antallet tiltaksplasser betydelig i år, og Nav tildeles også økte bevilgninger for bl.a. å styrke oppfølgingen av langtidsledige.

Personer med lav eller ingen formell utdanning er særlig sårbare i den situasjonen vi nå står i. Regjeringen lanserte derfor Utdanningsløftet våren 2020, som er en satsing på kompetansetiltak og større kapasitet i utdanningene på alle nivåer.

I 2021 er Utdanningsløftet videreført med til sammen nesten 2,8 mrd. kr. Det vil bety at vi gjennom hele Utdanningsløftet for 2020 og 2021 vil kunne gi anslagsvis 80 000 personer tilbud om mer utdanning og kompetanseheving. Også disse områdene vil vi komme tilbake til i revidert nasjonalbudsjett.

Det siste året har vært et tøft år. Jeg tror vi alle kan være enig i det Hans Majestet Kongen sa i sin tale ved inngangen til påsken: Nå røyner det på.

Pandemien er dessverre ennå ikke slutt, og vi må være forberedt på flere tilbakeslag. Men vi er også der at vi kan begynne å legge planer for tiden etter pandemien. Da må vi huske på følgende:

For noen er ikke pandemien slutt når tiltakene er borte.

For noen er pandemien først slutt når de har kommet i jobb, når helsen er tilbake, og når de har tatt igjen det tapte på skolen.

Vi har stått i denne krisen sammen.

Vi skal også komme oss ut av denne krisen sammen.

Morten Wold hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Presidenten vil nå, i henhold til Stortingets forretningsorden § 45, åpne

for en kort kommentarrunde begrenset til ett innlegg på inntil 5 minutter fra hver partigruppe og et avsluttende innlegg fra statsministeren.

Første taler er Jonas Gahr Støre.

Jonas Gahr Støre (A) [12:03:42]: Takk til statsministeren for redegjørelsen.

Jeg tror vi alle deler håpet om at vi går mot gjenåpning, og at vi kan se slutten på pandemien. Det er jo betegnende for hva vi har stått overfor, at det er omtrent et år siden statsministeren sto her og redegjorde for en gjenåpningsplan i det som var den første fasen. Her er vi altså nå etter flere nedstengninger.

Jeg synes også det hører med å gjenta takken som går til alle de som står i førstelinjen når det er høye smittetall, når det er belastninger – frontlinjen er bred. De som står og møter utfordringene, fra dem i helsevesenet helt til dem som jobber i Nav, de som mister jobben og er på utsiden, fortjener å høre at det er solidaritet som må gjelde for dem. Ingen skal stå alene, og de skal også bli sett.

Folk er slitne, men de er også tålmodige, de har møtt mange bevegelige mål når det gjelder regler, anbefalinger – nasjonale, kommunale – noen og hver har hatt utfordringer med å respektere dem.

Så er det slik, som statsministeren sa, at dypest sett så er den som avgjør åpning, ikke her og kan ikke stilles til ansvar, for det er viruset. Og jeg tror det er en delt oppfatning i Europa at det må være data framfor dato, det er når vi får smitten under kontroll. Og slik statsministeren kan tolkes, når vi går gjennom de fire trinnene, er det ganske langt fram. Vi har flere uker foran oss med nedstengning, og det betyr at konsekvensene kan bli alvorlige og mer alvorlige for dem som er utsatt.

Jeg er enig med statsministeren i vektleggingen av barn og unge og gradvis gjenåpning for næringslivet, og at det kan skje på en sikker måte, så de slipper å risikere nedstengning etter en uke med gjenåpning.

Jeg er også enig i at vi bør tilstrebe å komme tilbake til regionale, kommunale tiltak, som bedre kan gjenspeile hva som er utfordringen der. Det er vel litt slik at planen blir til mens vi går, statsministeren må tolkes slik.

Da har jeg lyst til å si fra Arbeiderpartiets side, at vi står her 7. april og skal se framover. Hva blir da viktig å

vektlegge? For det er behov for å handle her og nå med hensyn til konsekvensene av krisen.

Punkt 1 er vaksiner. Vi må arbeide for å få nødvendige vaksiner. Prognosen er at det kommer flere vaksiner i stort antall. Det er bra. Jeg forutsetter at regjeringen gjør alt den kan for å sikre Norge vaksiner etter planen, og om det er nødvendig, tar nye grep.

Punkt 2. Vi er nødt til å sikre at importsmitten ikke spiller oss nye puss. Det har vært svakheten helt siden Italia-flyene i mars 2020. Det var medvirkende til første, annen og tredje smittebølge. Vi kan ikke risikere en fjerde. Det er ikke slik at poenget er at grensen må være stengt, men det må være kontroll ved grensen. Og jeg er enig i at de bedriftene som er helt avhengig av importert arbeidskraft, ikke skal utelukkes det så lenge det er krav til at kontrollen er troverdig og pålitelig. Og dette har mange bedrifter vist at de kan. Men vi har samtidig sett sårbarhet etter at landet var såkalt stengt, at det kom smitte inn og medvirket til den tredje bølgen.

Punkt 3. Vi må ha en kraftig økning i test- og analysekapasitet. Det har vært et tema i ett år, det var oppe i debatten vi hadde om gjenåpning våren 2020. Jeg tror vi mangler mye ressurser på å få til den massetestingen som regjeringen nå tar til orde for. Jeg tror det er riktig strategi. Det må følges opp konkret.

Og mens vi venter, må vi føre en rettferdig krisepolitikk som sikrer at de som blir rammet av denne krisen, og den rammer som vanlig urettferdig og ulikt, blir sett. Vi må gå gjennom de kriseordningene vi har, for å sikre at permitterte og oppsagte får den hjelpen de trenger i situasjonen. Når det gjelder de bedriftene som rammes, og som ikke fanges opp av ordningene, må vi supplere og gjøre det bedre for dem.

Så er det påkrevet å gjøre alt som er mulig for å sikre at denne helsekrisen ikke skaper nye helsekriser. Jeg tror vi må konstatere at det har vi ikke greid, for vi har en psykisk helsekrise. Det kan være nyttig å lytte til ekspertutvalget statsministeren har nedsatt, men alarm-signalene fra alt fra kommunale tjenester, helsevesen, skolehelsetjenesten til spesialisthelsetjenesten tyder på at vi har en krise. Derfor trenger vi en opptrapping av lavterskeltilbud til psykisk helsehjelp, særlig rettet mot barn og unge, i skolehelsetjenesten og i kommunene.

Til slutt: Vi har altså ikke en dato. Jeg vil si når det gjelder dette bevegelige målet, at når vi får ulike signaler som i går, fra ett hold at vi skal ha 200 smittede per døgn for å kunne gjenåpne, fra et annet hold, Folkehelseinstituttet, at vi må ha et R-tall under 1 i flere måneder, skaper det forvirring. Jeg vil oppfordre regjeringen til å ha kontroll med de budskapene som går når det gjelder dato. Når det ikke er satt en dato, bør man heller ikke gi det inntrykket at det er en klokke som tikker.

Trond Helleland (H) [12:09:11]: Jeg vil takke statsministeren for redegjørelsen, og takke alle som står på i pandemibekjempelsen. Målet nå er å gi mer forutsigbarhet i en uforutsigbar situasjon. Det er ikke lett, men jeg mener regjeringen gir en nøktern analyse av situasjonen og presenterer en ryddig plan for gjenåpning av samfunnet.

Norge har klart seg godt gjennom krisen, tross alt. En artikkel i Dagens Næringsliv i dag viser at vi kommer best ut av krisen sammenliknet med øvrige nordiske land og EU – økonomisk. Store deler av norsk næringsliv klarer seg godt, men bekymringen er selvsagt stor for den delen som har hatt pandemien tettest innpå kroppen – servering, reiseliv, kultur, transport og handel har alle hatt og har store utfordringer.

Påskan, som for mange i Fjell-Norge skulle bli den store høytiden, da næringslivet skulle legge grunnlaget for et godt år, ble en nedstengt nedtur. Så det er jo litt vanskelig å snakke om en plan for gjenåpning når så mye er nedstengt, men – og det er det positive – vaksineringen pågår for fullt, og tempoet øker. Målet nå, som statsministeren sa, er at alle over 18 år skal ha fått første dose i løpet av juli. Det er gledelig og gir grunn til håp om gjenåpning.

Men koronaen er uforutsigbar. Nye mutasjoner har dukket opp, så det er ingen grunn til å avblåse smitteverntiltak og pandemien. Nettopp derfor er det klokt av regjeringen å forholde seg til for det første smittesituasjonen og sykdomsbyrde, for det andre kapasitet i helsetjenesten, og for det tredje vaksinasjon – data og ikke datoer, som fort vil skape forventninger og skuffelser. Jeg ser på de fire trinnene som milepæler som vi alle må stå sammen om å strekke oss mot, som delmål på veien mot normalitet.

Så tar statsministeren tak i det viktige arbeidet som venter når pandemien er under kontroll: Hva gjør vi for alle dem som er ekstra rammet? Psykiske og fysiske ettervirkninger, vold i hjemmet, tapt skoleprogresjon eller mangel på arbeid er store utfordringer. Jeg er glad for at statsministeren varslet at regjeringen vil komme tilbake til dette i revidert budsjett.

Det er viktig med åpen debatt om smittehåndteringen. Jeg er opptatt av at befolkningen får korrekt og enhetlig informasjon om håndteringen av pandemien. Men akkurat nå synes jeg det har vært sprikende signaler fra ulike myndighetspersoner, som Jonas Gahr Støre var inne på. Noen angir smittetall, andre er opptatt av R-tall. Noen har sterke meninger om vaksinepass. I en uforutsigbar situasjon, hvor mange føler usikkerhet for arbeidsplassen, for plassen i vaksinekøen, for skolegang og fritidsaktiviteter, er det ikke nyttig med stadig mer sprikende signaler og forvirrende kommunikasjon. Jeg

håper helsemyndighetene tenker på dette når de henvender seg til det norske folk.

Noen har ment at regjeringen har hatt for mange pressekonferanser. Jeg mener at det er bedre at regjeringen har pressekonferanser enn at det skapes forvirring gjennom uttalelser som spriker i alle retninger i alle kanaler.

Vi har stått i denne krisen i over et år. Vi har blitt skuffet mange ganger over at pandemien stadig har blusset opp igjen. Derfor mener jeg statsministerens redegjørelse er klok. Den skaper håp, men ikke urealistiske forventninger. Den gir oss forutsigbarhet i uforutsigbarheten.

Sylvi Listhaug (FrP) [12:13:20]: Jeg vil starte med å takke statsministeren for redegjørelsen.

Det er ingen tvil om at det er mye usikkerhet, og at planen ikke tar bort dette. Derfor er det klokt ikke å sette noen dato, for jeg tror at det siste folk nå trenger, er nye nedturer.

Statsministeren sier at «ingen skal stå igjen alene» med konsekvensene av pandemien. Dessverre er det nok så langt mange som føler at de gjør nettopp det, enten det er næringslivsbedrifter som står på kanten av stupet, eller det er barn, unge, eldre eller mange av de gruppene som har blitt hardt rammet. Det er ingen tvil om at befolkningen er sliten, og at denne pandemien kan komme til å følge oss i årevis. Det vil i lang tid framover handle om å redde arbeidsplasser, skape nye arbeidsplasser og sikre at folk har en jobb å gå til, som er nøkkelen til at du kan betjene dine lån, betale fritidsaktivitetene til barna og få hverdagen til familien til å gå rundt.

Midt i pandemien, når bedrifter og folk er knallhardt rammet, opplevde vi å høre finansminister Sanne da regjeringen var samlet i forbindelse med budsjettet for 2022, varsle at oljepengebruken skal ned på et mer normalt nivå neste år. Dette er egentlig i tråd med håndteringen av krisepakkene så langt, der Stortinget har ryddet opp hver gang og sørget for å forbedre disse. Regjeringen har dessverre holdt igjen i altfor mange sammenhenger.

Det var også utrolig å høre NHOs sjefsøkonom Øystein Dørum – NHO, som det siste året har sendt e-poster og henvendelser og vært på ballen overfor Stortinget fordi de økonomiske krisepakkene har vært for dårlige – nå si at etter pandemien må den økonomiske krisehjelpen avvikles.

Jeg tror ikke det er noen som ønsker å bruke mer penger enn nødvendig, men man styrer ikke dette gjennom en av-og-på-bryter. For mange bedrifter vil det ta tid å komme seg på beina. Mange har tapt mye penger.

Derfor er det bra at statsministeren sier at «ingen skal stå igjen alene» med konsekvensene av denne pandemien. Men da må det skje mye.

Fremskrittspartiet har fremmet et representantforslag for å få en strategi for gjenreising av næringslivet, og jeg håper at vi får flertall for dette. Ett viktig punkt å se på da er innbetaling av utsatte skatter og avgifter til staten, der man har satt en rente på 8 pst., som jeg tror mange opplever urimelig. Måten inndrivingen av dette vil bli håndtert på, kommer til å være en nøkkel til om mange bedrifter overlever.

Samtidig med at mange bedrifter blør, har staten økt oljefondet med over 1 000 mrd. kr. Vi har rett og slett blitt rikere gjennom pandemien. IMF, som representanten Helleland var innom, utnevnte Norge til en «suveren vekstvinner i Norden under koronaen». Da tror jeg mange blir provosert hvis dugnaden skal være slik at bedrifter og folk skal betale mens staten tjener seg rik. Derfor må ordene om at «ingen skal stå igjen alene» med konsekvensene følges opp i praksis.

Jeg er veldig glad for at statsministeren er tydelig på at man vil komme tilbake til konsekvensene innenfor helsevesenet. Det er bra med ekspertgrupper når det gjelder psykiatri og konsekvensene innenfor rusbruk, men det trengs enda mer. Vi hørte i dag på nyhetene at ortopediske pasienter har fått utsatt behandlingen fem ganger. Vi vet at det også innenfor kreftområdet kommer til å være et etterslep når dette er over. Vi kommer til å stå overfor store utfordringer. Jeg håper derfor at hvordan helsekøene skal reduseres, blir et viktig tema som Stortinget får ta del i framover, og der vi får fakta på bordet.

Pandemien har, som statsministeren var innom, hatt enorme konsekvenser for barn og unge. Det er også viktig å følge opp hvordan man skal redusere de store utfordringene som ligger der, f.eks. innenfor spisevegring, som vi nå hører har hatt en forferdelig utvikling, og hvordan vi skal hjelpe disse fortvilte barna og unge.

Så krisen er ikke over når gjenåpningen starter. Da starter jobben med å håndtere følgene av pandemien. Jeg håper at vi får støtte for vårt representantforslag om å ha en strategi for gjenreising av næringslivet, fordi det kommer til å være så viktig å skaffe folk en jobb å gå til framover. Da må vi ha et sterkt privat næringsliv. Det vil være galt om staten kommer ut av denne krisen rikere, mens vanlige folk og bedrifter skal betale prisen. Da må vi fylle disse ordene med innhold: «ingen skal stå igjen alene» med konsekvensene av pandemien.

Marit Arnstad (Sp) [12:18:49]: Jeg vil også få lov til å takke for redegjørelsen.

Folk er oppgitt, og det er forståelig. Folk har holdt ut lenge nå. De har vært tålmodige, og de har vært flinke

til å være med på å bidra til å slå ned smitte og å hindre utbrudd. At mange nå er ganske lei, det forstår jeg. Da trenger folk noe å forholde seg til.

Statsministeren sa at nå gjaldt det å skape forutsigbarhet, men jeg er litt usikker på om denne planen som i dag er framlagt, kommer til å gi det. Jeg opplever egentlig ikke dagens redegjørelse som en gjenåpningsplan. Jeg opplever det mer som en skisse over hva som kan komme til å skje, men ikke noen egentlig plan for gjenåpning.

Så kan jeg forstå at en ikke helt vil feste seg til spesielle datoer. Men da betyr det også at en holder oss litt i uvisse, holder folk i Norge i uvisse. Flere land har laget et vannskille når en har kommet på et passert nivå i vaksineringsen – at en enten har vaksinert alle over 50 år eller alle over 45 år. Heller ikke det så jeg at regjeringen tok inn i den skissen som en nå la fram. Det betyr at jeg tror det er mange som fortsatt vil føle sterkt på at de er i uvisse, og at de heller ikke i dag har fått det svaret de trenger å forholde seg til.

Jeg skjønner at det er en vanskelig avveining. Jeg skjønner at vi er nødt til å vente til antallet innlagte har gått ned på sykehusene, til R-tallet ligger stabilt lavt. Men det er, som flere har vært inne på her, samtidig stadig sterkere virkninger for bedrifter, for dem som er arbeidsledige, for studenter, for barn og ungdom, for frivilligheten, for kulturen.

Det å være ledig tærer på, og de sosiale forskjellene i Norge øker. Jeg tror også at det er mange av de næringsdrivende der ute som er usikre på levebrødet sitt. Så det er viktig å gi folk håp om å kunne komme tilbake.

Jeg registrerer at regjeringen verken vil snakke om datoer eller noe vannskille for antallet som er vaksinert i det norske samfunnet. Det må vi bare ta til etterretning.

Senterpartiet vil gjerne peke på tre ting som vi synes er svært viktig. Det ene er en oppfølging av det Holden-utvalget sa, nemlig balansen mellom nasjonale og lokale tiltak. Det er viktig, for hvis en skal ha tiltak som har effekt, og hvis en samtidig skal tenke på den samfunnsøkonomiske kostnaden, må en unngå bruk av kraftige tiltak i områder med lav smitte. Det var en av de tingene som ble nedfelt fra Holden-utvalgets side. De anbefalte å vektlegge lokale framfor nasjonale tiltak kombinert med sterk kontroll av grensene, for å få kontroll med importsmitte. Det er mitt og Senterpartiets råd at det også ligger til grunn når regjeringen neste uke vurderer de nasjonale tiltakene. Å holde på strenge nasjonale tiltak i områder med lav eller ingen smitte kommer til å oppleves som uforholdsmessig. Det vil svekke motivasjonen, tilliten og oppslutningen. Derfor er også et spørsmål til statsministeren om det vil være aktuelt å åpne opp raskere lokalt der en har hatt vedva-

rende lav smitte nå i de siste tre-fire månedene. Det er et spørsmål jeg godt kunne tenkt meg et svar på.

Det andre punktet er at når statsministeren sjøl framhever usikkerheten omkring vaksine og framdriften i vaksineprogrammet, er det også nødvendig hele tida å ha et aktivt forhold til å skaffe seg nok vaksiner. Diskusjonene om å få tilstrekkelig med vaksiner til befolkningen er et spørsmål som heller ikke er over, men som kommer til å vedvare i tida framover.

Det tredje punktet er sjølsagt de økonomiske konsekvensene av den situasjonen vi er oppe i, og den situasjonen vi kommer til å være i også i månedene framover. Det kommer til å kreve forlengelse av økonomiske tiltak, og det kommer til å kreve nye økonomiske tiltak for å hindre problemer for næringslivet, økt ledighet og også en vanskeligere situasjon for sårbare grupper.

Audun Lysbakken (SV) [12:23:39]: La meg først få takke statsministeren for redegjørelsen. Det var en redegjørelse uten for mange blomstrende formuleringer, dikt og sånt. Det er jeg glad for. Jeg tror vi nå er i en fase hvor det kreves klare og konkrete beskjeder, og jeg synes egentlig når det gjelder trinnene, at det var ganske klare og konkrete beskjeder. Jeg tror at vi alle gjerne skulle hatt noen datoer å forholde oss til, men jeg skjønner også hvorfor de er vanskelige å gi. Og det er ikke sikkert at nye datoer vi ikke klarer å nå, er det beste for oss akkurat nå.

Det jeg nok synes er mindre klart og konkret, er hvordan regjeringen skal følge opp den gradvise gjenåpningen av samfunnet med de sosiale tiltakene som må til for å reparere skaden som er påført samfunnet og fellesskapet gjennom det siste året. Pandemien har blitt en forskjellskrise, der det går ganske bra på toppen av det norske samfunnet, men de lavtlønte arbeidsfolkene som har mistet jobben, de som faller gjennom hullene i sikkerhetsnettet i det norske samfunnet, og barn og unge betaler den høyeste prisen, og i lys av matkøene i påsken i flere av byene våre hadde jeg forventet at statsministeren tydeligere tok opp det. Men dette har jo vært statsministeren og regjeringens svakeste side gjennom hele denne pandemien: mangelen på oppmerksomhet og handlekraft når det gjelder den sosiale krisen og dem som har hatt det tøffest økonomisk. Så når statsministeren prisverdig sier at ingen skal stå igjen alene, er jo det store spørsmålet: Hvordan? Hvor lenge skal de sosiale tiltakene vare? Er det ikke på tide å øke dagpengene noe, sånn at de mange familiene som nå sliter med å få endene til å møtes, kan få det litt lettere i de månedene som er igjen? Er det ikke på tide å forlenge arbeidsavklaringspengene for mennesker som Nav ikke er i stand til å hjelpe, og ikke vil være i stand til å hjelpe med tiltak på lang tid?

Og som statsministeren var inne på, men som er et uhyre viktig politisk spørsmål nå: Hvordan skal vi sette skolene våre i stand til å ta igjen så mye som mulig av det tapte? Hva skal vi gjøre med de helsekædene som vokser fordi helsevesenet er nødt til å håndtere pandemien? Hvordan skal vi sørge for at oppstarten for frivillighet, idrett og kultur ikke bare blir for dem som har holdt ut gjennom pandemien, men kan gjøre noe med det store frafallet som vi må regne med at er der ute? Kan vi f.eks. i større grad åpne skolene for frivillighet, idrett og kultur, sånn at man nå aktivt kan mobilisere og rekruttere barn og unge som har falt fra? Det er mange sånne spørsmål.

Det som har kjennetegnet regjeringens håndtering av nedstengningene gjennom det siste året, er at man har vært for sein eller ikke i det hele tatt kommet med disse sosiale tiltakene som burde følge med – knyttet til arbeidsløsheten, knyttet til bedrifter i konkursfare, knyttet til konsekvenser for barn og unge. Og mangelen på en rettferdig krisepolitikk gjør det helt avgjørende at vi får en politikk for en rettferdig gjenåpning.

Regjeringen har valgt, gjennom hele dette året, å styre helt alene i alt det som handler om smittevern. En kunne valgt annerledes, men en har valgt å gjøre det helt alene uten å involvere Stortinget. I Danmark har man brede forhandlinger om gjenåpningen på samme måte som en hadde om nedstengningen. Vi i SV mener at det ville vært klokere, fordi det fører til en større grad av åpenhet, det fører til meningsbrytning, det fører til at sjansen er større for at svakheter ved de strategiene som legges, kommer fram. Vi tror det ville vært klokt å ha bredere politiske prosesser. Vi må jo bare ta til etterretning at regjeringen har valgt å gjøre det annerledes, men vi mener fortsatt at Stortinget burde ta større grad av kontroll, og at makten burde deles mer. Derfor vil jeg foreslå at redegjørelsen sendes til en komité for videre behandling, sånn at Stortinget får muligheter til å legge føringer knyttet til gjenåpningen, sånn at vi kan få en rettferdig gjenåpning, med sterk vekt på dem som har tapt mest det siste året.

Eva Kristin Hansen hadde her overtatt presidentplassen.

Ola Elvestuen (V) [12:28:54]: Jeg vil også takke statsministeren for redegjørelsen, en redegjørelse og en plan som jeg tror er på det konkretiseringsnivået som er mulig å ha akkurat nå, med den store usikkerheten vi står overfor. Det gir en sikkerhet, en forutsigbarhet i usikkerheten – som det har blitt sagt også tidligere – en usikkerhet som vi særlig med de nye virusvariasjonene ikke helt vet hvordan vil utvikle seg. Jeg setter pris på at statsministeren også legger vekt på hvilke områder man må vektlegge i sine vurderinger, altså smittesitua-

sjonen, kapasiteten i helsevesenet og hvor raskt vi kan få til en vaksinasjon. Det er også bra at regjeringen prioriterer så tydelig når det skal gjøres lettelsers, og at man prioriterer barn og unge. Når det gjelder barn og unge: Jeg regner da med at man også inkluderer studentene i den vurderingen – dem man kan åpne opp for først.

Det er viktig – som påpekt – at for de fleste er dette en periode man skal komme igjennom, vi kan begynne å se avslutningen av den. Men for mange er det konsekvenser av pandemien som man må leve lenge med – noe også statsministeren legger vekt på. Da er det bra – både for dem som vil ha langvarige helseproblemer på grunn av sykdommen, de som kan ha vært utsatt for vold og overgrep, og de alvorligste tilfellene der det er utviklet problemer som kan være langvarige med tanke på ensomhet og psykisk helse – at en ekspertgruppe skal legge fram forslag. Da vil det være viktig hva som prioriteres, og hvordan dette følges opp i revidert budsjett. Jeg synes at nettopp ved denne redegjørelsen legger statsministeren vekt på at disse gruppene skal vektlegges. Det er gjort gjennom pandemien, og innsatsen skal forsterkes i den tiden vi ser foran oss.

Det er klart at med denne redegjørelsen og med usikkerheten om smittesituasjonen er det veldig mange bedrifter som fortsatt kommer til å ha en vanskelig situasjon. Det gjelder kulturlivet og utesteder – som her i Oslo, hvor utestedene nå har vært stengt siden november, og det er vanskelig å se en dato for når man kan begynne å åpne opp igjen – og det gjelder reiseliv og andre. Da vil vi måtte fortsette å se på tiltak som kan treffe disse bedre, som justering av kompensasjonsordningen, støtten som er gitt via kommunene, som har vært fleksibel nok til at den er effektiv, med 750 mill. kr ekstra denne uken og 500 mill. kr som tidligere er varslet fra statsministeren, og lønnsstøtteordningen vi har.

Jeg må også vektlegge at vi trenger å redusere risikoen ved å åpne opp igjen, særlig fordi smittesituasjonen kan endre seg framover. Da trenger vi at regjeringen gjør tiltak, men vi trenger også at partene i arbeidslivet gjør det de kan. Jeg vil oppfordre partene i arbeidslivet til å forlenge perioden bedrifter kan ha åpent uten at eierne må betale for ny arbeidsgiverperiode hvis smittesituasjonen gjør at de må stenge på nytt. Da må det gjøres en endring i hovedavtalen – jeg vet at det er kontakt med regjeringen for å ha et samarbeid om det. Det er et avgjørende tiltak for at særlig utelivet og utebransjen kan våge å åpne opp igjen – med den usikkerheten man har – og hente tilbake permitterte i full stilling, ellers vil det bare være deltidsstillingene man kommer med. Her er det mange som nå har betalt for arbeidsgiverperiode to ganger, og mange vil aldri klare den tredje – hvis de risikerer det.

Det er viktig å bruke denne tiden også til å gjøre de nødvendige vedtakene for å gjøre det enklere når vi kan åpne opp, og redusere risiko.

Helt til slutt: Når vi skal sette i gang og bygge opp igjen økonomien, er det selvfølgelig helt avgjørende at vi som alle andre land også legger vekt på den største krisen som vi står overfor – at klimainnsatsen og å stoppe naturkriser må være det hovedarbeidet vi skal gjøre i årene framover. Vi skal behandle og vedta en klimaplan i Stortinget i morgen, og alvoret i det kan ikke overvurderes.

Hans Fredrik Grøvan (KrF) [12:34:11]: Jeg vil også starte med å takke statsministeren for redegjørelsen.

De omfattende tiltakene har vært nødvendige, og dessverre må vi leve med begrensninger en stund til. Når vi nå drøfter planer for gjenåpning av samfunnet, er det likevel et tegn på at vi nærmer oss nettopp det punktet hvor vi gradvis kan ta friheten tilbake. Vi kan få en bedre hverdag. Det kan virke litt fremmed å snakke om strategi for gjenåpning sånn situasjonen er akkurat nå, men vi trenger en strategi og en god plan med tydelige kriterier sånn at vi kan åpne opp på en god, trygg og kontrollert måte når tiden er inne for det. Vi må rett og slett være godt forberedt.

Samtidig vet vi at ikke alt blir som før, og at det vil ta tid å komme tilbake til en mer normal tilstand. Skolene trenger tid til å tilpasse seg, grupper av elever har mistet en viktig del av sitt opplæringstilbud i koronaperioden. Selv om skolehverdagen kanskje kan virke normalisert ved skolestart til høsten, vil skolene trenge tid til omstilling og å ta igjen det tapte. Det vil være behov for å organisere skolehverdagen slik at man kan ta igjen det grupper av elever opplever at de mistet under koronatiden.

Vi vet også at mange har slitt med ensomhet og psykiske belastninger. Vi trenger en strategi for å møte mennesker – ikke minst våre barn og unge, som har hatt særlige utfordringer under pandemien. Her er det nødvendig at staten stiller opp og bidrar og hjelper kommunene med å få dette på plass. Vi trenger en plan for gjenåpning som ivaretar barn og unge spesielt. Derfor er det bra at regjeringen har nedsatt en hurtigarbeidende ekspertgruppe som allerede 30. april kan levere sin rapport. Viktigere enn noen gang er det at det tverrfaglige temaet livsmestring får en sentral rolle i alle fag i skoleåret som kommer. Hjelp til å takle livet kan bli spesielt viktig det neste skoleåret.

Lærerne får en sentral rolle i gjenåpningsarbeidet, men også skolehelsetjenesten representerer et viktig bidrag i arbeidet med psykisk helse og uhelse blant våre barn og unge. Barn og unge trenger et sunt skolemiljø, trygge familier og gode aktiviteter i hverdagen. For

mange kan det å komme seg ut av isolasjonen være vanskelig å få til. Skoleverket vil ha en sentral oppgave i tiden som kommer. Lærere og alle som jobber i første-linje mot barn og unge, vil ha en svært viktig rolle i gjenåpningen av samfunnet. Det handler om å gi trygghet, veiledning og kunnskap til barn og unge i tiden som kommer, for at de skal kunne ta hverdagen sin tilbake.

Etter gjenåpningen og i lang tid framover vil vi merke konsekvensene av denne pandemien. De menneskelige kostnadene er store. Da er det én ting som er viktigere enn mye annet, og det er å vise omsorg for hverandre i en viktig og krevende gjenåpningsfase. Vi skal få hjulene i gang igjen, vi skal sikre arbeidsplasser, vi skal løfte verdiskapingen, og vi skal sikre at arbeidsledigheten ikke biter seg fast på et høyt nivå. Kamp mot arbeidsledighet handler bl.a. om at unge mennesker ikke må få satt livet sitt på vent, for det er ikke minst dem som har kortest erfaring fra arbeidslivet, som kan risikere å bli stående lengst utenfor. Derfor er det nå framover helt sentralt med verdiskaping og utvikling av arbeidsplasser, og at det kan skje på en måte som også inkluderer de yngste arbeidstakerne.

La oss ikke undervurdere utfordringene. Jeg tror ettertiden vil vise at denne regjeringen ledet landet trygt gjennom krisen, og at de tiltakene som ble iverksatt, bidro nettopp til å redde liv og helse. Samtidig er ikke jobben vår over når pandemien er over. Det er når vi går tilbake til en tilnærmet normal tilstand at vi virkelig blir testet med hensyn til hvor mange som blir værende utenfor, også etter at samfunnet er gjenåpnet. Når vi atter en gang kan nyte kulturarrangementer, sosiale fellesskap, innendørs gudstjenester, store familieselskaper og alt hva vi savner, husker vi da på alle som sliter med tunge tanker og psykiske plager? Husker vi da på de barna som fikk sin barndom satt på vent, og alle dem som så vennene forsvinne? Det er når det åpner opp at vi virkelig skal vise hvilket samfunn Norge er. Da blir det viktigere enn noen gang å vise omsorg for hverandre.

Bjørnar Moxnes (R) [12:39:23]: Erna Solberg er dessverre forskjellsblind. Redegjørelsen peker på mange av problemene med koronakrisen, men det er ikke ett ord om at koronakrisen øker klassekillene enda mer enn det regjeringens forskjellspolitikkk gjorde fra før. Fortsatt er over 200 000 arbeidsledige, fortsatt er flere hundre innlagt på sykehus med koronasmitte. Vaksinen kan løse mye, men den er ikke svaret på alle koronaproblemene. Ledigheten vil trolig bite seg fast og vil sikre at de på toppen som har fått mest i støtte, kommer styrket ut av krisen, mens arbeidsfolk og and-

re som har blitt hardt rammet, sitter igjen med regningen også i etterkant.

Så er det mye vi ikke kan fastslå om gjenåpningen, sånn som datoer, men noe er klart allerede. Jeg vil utfordre statsministeren på særlig én ting: Vil regjeringen gjøre det til en hovedoppgave å motvirke de økende forskjellene på veien ut av krisen?

I påskeuken så vi at matutdelingskøen ved Fattighuset i Oslo strakte seg flere kvartaler rundt hjørnet. Sist uke kom tall fra SSB som viste at antallet barn i fattige familier økte i 2019, som det har gjort hvert eneste år under denne regjeringen. Dette var altså før pandemien traff, og det er liten grunn til å tro at ikke nye rekorder blir satt når vi får nyere tall.

Dette er konkrete konsekvenser av regjeringens politikk, og krisehåndteringen har også vært klassedelt. Krisen har vist oss at sikkerhetsnettet vårt var for dårlig da krisen traff. Mange hadde ikke råd til å betale regningene sine før krisen heller, som statsministeren så trefende sa det selv. Når de borgerlige kutter velferden for vanlige folk for å finansiere skattekutt for milliarderne, får det konsekvenser.

Når samfunnet skal gjenåpnes, og når økonomien skal gjenreises på veien ut av krisen, mener Rødt at det må gå hånd i hånd med en gjenreising og styrking av velferdsordningene våre, for velferdsstaten er vårt aller viktigste beredskapssenter. For oss er det viktigste vi nå gjør, å forhindre at vanlige arbeidsfolk blir skadelidende, og at krisen skaper enda større forskjeller mellom folk i Norge.

Det siste året har regjeringen på den ene siden delt ut mange penger i skattekutt til aksjeeiere og til store bedriftseiere nærmest uten krav. Vi så fra Kapitals oversikt over de 200 rikeste at for mange av landets milliardærer var 2020 et gullår. Samtidig har stortingsflertallet måttet presse regjeringen til å innføre, forlenge og forsterke tiltakene for alle de hundretusener som har vært permittert eller mistet jobben, for lærlinger, for frilansere og også for AAP-mottakere. Disse tiltakene har vært avgjørende for å unngå enda større fattigdom og nød blant folk. Men likevel har mange gått i perioder – også lange perioder – uten inntekt, både fordi Nav har vært på overtid, og fordi ytelser har blitt kuttet. De rekordlange køene foran Fattighuset viser med all tydelighet at regjeringen har sviktet. Derfor trengs det et vendepunkt.

Vi mener at Erna Solberg burde merke seg den sterke misnøyen. Nylig spurte Ipsos om hvorvidt regjeringens håndtering av koronakrisen har økt de økonomiske skillene mellom folk. Da så vi av svarene at en overvekt av velgerne i alle partier – ja, også i Høyre – mente at regjeringens krisepolitikk har økt forskjellene.

Framfor å følge Fremskrittspartiets oppskrift og kutte enda mer i formuesskatten mener Rødt at de rikeste må ta en større del av kriseregningen gjennom økt skatt på høye inntekter, store formuer, utbytte eller selskapsoverskudd. Den rikeste ene prosenten har nå en stadig større andel av rikdommen her til lands. Vi må til USA for å finne noe liknende, sa en SSB-forsker til NRK ganske nylig. Men selv i USA tar de nå til orde for at G20-landene bør gå sammen om å øke skatten på selskapsoverskudd for å hindre kappløpet mot bunnen. Det er et skattekappløp mot bunnen som Norge har deltatt i – det må sies – både under rød-grønn og under mørkeblå ledelse. I England skal nå selskapsskatten økes.

Vi må gjenåpne Norge gjennom å sikre arbeid, velferd og inntekt til alle. Kriseregningen må fordeles rettferdig. Vi må ha et vendepunkt i kampen mot Forskjells-Norge.

Statsminister Erna Solberg [12:44:44]: Jeg vil takke for kommentarene. Jeg opplever en forståelse for at det er vanskelig å komme med mer datofestede tall slik situasjonen er. Jeg har lyst til bare å kommentere noen av innleggene.

Et tema som flere har tatt opp, er forholdet mellom lokale og nasjonale vedtak. Utgangspunktet vårt er det samme som det var for omtrent fire uker siden, da jeg redegjorde for Stortinget sist. Vi mener at lokale tiltak er mest målrettet i en situasjon hvor smitten er skjev. Vi har nå vært i en situasjon hvor det – på grunn av reisevirksomhet, på grunn av påsken og på grunn av at smitten økte veldig mange steder i landet – var nødvendig med sterkere nasjonale tiltak. Derfor vil det fortsatt være slik at lokale tiltak vil være vårt prioriterte område for å håndtere tiltakene, men vi må ha en basis av nasjonale tiltak, for med muterte virus kan endringene komme raskt. Og vi ser noen steder at endringene har kommet raskt, og da må de risikopunktene, som vi vet er store smittesteder, være underlagt også nasjonale tiltak en stund til.

Så til vaksiner: Jeg tror jeg vil vise til min siste deltakelse i spørretimen hvor jeg også fikk flere spørsmål knyttet til vaksiner. Regjeringen er opptatt av å levere vaksiner og skaffe vaksiner. Vi følger nøye med på hva som foregår i andre land. Men det er ikke sånn at det flyter over av vaksiner som det er mulig å kjøpe, noe sted. Nesten alle initiativene som noen peker på, er initiativ hvor det egentlig er snakk om vaksiner ganske langt ut i perioden, hvor vi tror vi har nok vaksiner. Men vi er hele tiden årvåkne og jobber mye med det.

Denne og neste uke vil vi altså ha 300 000 flere doser. Det vil øke på fremover. Vaksinetakten kommer til å gå opp, og vi kommer til å få langt flere vaksinerte

etter hvert. Men jeg har hele tiden tatt forbehold om at vi vet ikke hva som skjer. AstraZeneca er eksempel på en vaksine som vi setter spørsmålstegn ved bivirkningene av, og hvor man heller ikke har klart å levere på de optimistiske signalene som de ga tidlig, noe som gjorde at vi på et tidligere tidspunkt trodde vi kunne ha vaksinert langt flere nå – bl.a. fordi vi var lovet over en million vaksiner fra AstraZeneca i februar måned i den utgangspunktplanen som var. Derfor er det enkelte forbehold knyttet til det. Men vi er fortsatt opptatt av å se etter og jobbe med å skaffe vaksiner til Norge også fremover.

Når det gjelder konsekvensene for helsekøene, er det et av de tiltakene som ligger inne i 2021-budsjettet med egne satsingspenger til helsesektoren for å ta ned køene. De pengene ligger der fortsatt. Selv om vi nå har måttet omdisponere mesteparten av ressursene på noen områder, særlig i Helse Sør-Øst, til å være i beredskap for pandemien, er det fortsatt viktig for regjeringen at vi får ned helsekøene. Dessverre er det slik at noen områder, som ortopedi, er blant de første hvor aktiviteten tas ned for å frigjøre sykepleiere, for å frigjøre personell, for å frigjøre aktivitet til å kunne styrke opp rundt intensivkapasiteten. Det er også der vi har mye trente folk som kan gå over for å hjelpe til på de områdene. Men vi er opptatt av at vi også fremover skal gjøre det.

Når det gjelder spørsmålet om en økonomisk gjenreisningsplan for Norge, har vi allerede i fjor lagt frem planen vår for veien ut av pandemien. Og vi har mange gode resultater. Mange av de tiltakene vi da gjorde for forskning, utvikling, innovasjonstiltak og å styrke omstillingsevnen, resulterer nå i bedrifter, gründere og mange optimistiske tegn på nye teknologier som kommer frem, nye selskaper. Vi har hatt en gründerboom så

langt i Norge i år, og det er tilgang på kapital for disse til å utvikle seg. Så selv om vi har store utfordringer, særlig i 10 pst. av bedriftene i Norge, er det andre deler av norsk næringsliv som går godt. Og en del av de tiltakene vi allerede har etablert, bidrar også til at vi kommer styrket ut på nye områder – ikke minst på miljø og grønn vekst, som er områder vi har prioritert i forbindelse med tiltakene vi lanserte på bl.a. Grønn plattform i fjor.

Når det gjelder spørsmål om de sosiale utfordringene, er vi opptatt av at vi skal møte alle disse. Det viktigste er at folk kommer i jobb. Det viktigste er at vi sørger for at vi får åpnet opp igjen, slik at folk kommer i arbeid. Det nest viktigste er å kvalifisere folk til de jobbene som er der, og det jobber vi også med, gjennom utdanningsløftet.

Jeg skulle gjerne svart på det som gjelder de fattige barna og påstandene fra Moxnes, men jeg vil bare gjøre oppmerksom på at det er en litt mindre andel av barna i Norge som er fattige i 2019 enn det var i 2018. Det er altså 4 000 flere fattige barn netto. 3 700 av dem er barn som kom under flyktningkrisen i 2015–2016.

Presidenten: Debatten om redegjørelsen er dermed avsluttet.

Presidenten vil komme tilbake til videre behandlingssmåte ved votingen i morgen kl. 14.

Sak nr. 3 [12:50:12]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.51.

